

Nr 10.

Ankom till riksdagens kansli den 7 juni 1933 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av vissa utav Kungl. Maj:t gjorda framställningar angående anslag till allmänna arbeten, avseende ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde.

Kungl. Maj:t har dels i den till riksdagen den 3 januari 1933 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1933/1934 dels ock i åtskilliga sedermera till riksdagen avlåtna propositioner under utgifter för kapitalökning, fonden för förlag till statsverket, gjort framställningar angående anslag till allmänna arbeten, att utgå av lånemedel med kort amorteringstid.

Utskottet har för avsikt att i här förevarande utlåtande till behandling upptaga ovanberörda framställningar, i vad de avse ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde.

1:o) **Uppförande av en byggnad för landsarkiv i Härnösand.** Kungl. Maj:t har (utgifter för kapitalökning, bil. 4, punkt 2) föreslagit riksdagen att av det till uppförande av en byggnad för ett landsarkiv i Härnösand av 1930 års riksdag beviljade anslaget å 330,000 kronor för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

1930 års riksdag beviljade — med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4 av 1930 års åttonde huvudtitel) — till uppförande i huvudsaklig överensstämmelse med företedda ritningar och kostnadsförslag av en byggnad för landsarkivet i Härnösand ett anslag av 330,000 kronor samt anvisade därav för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag ett belopp av 50,000 kronor.

Genom beslut den 9 maj 1930 fastställde Kungl. Maj:t de i ärendet framlagda ritningarna för uppförande av en byggnad för ett landsarkiv i Härnösand att lända till efterrättelse vid arbetets utförande, med rätt för byggnadsstyrelsen att därunder vidtaga sådana smärre ändringar i det uppgjorda förslaget, som kunde befinnas lämpliga och ej ökade den beräknade kostnaden.

Med bifall till Kungl. Maj:ts under punkt 8 i 1931 års åttonde huvudtitel gjorda framställning anvisade riksdagen för enahanda ändamål av ovannämnda anslag å 330,000 kronor ett belopp av 50,000 kronor för budgetåret 1931/1932.

I skrivelse den 13 augusti 1931 hemställde byggnadsstyrelsen, att för ändamålet måtte för budgetåret 1932/1933 av nyssnämnda anslag å 330,000 kronor anvisas ett extra reservationsanslag av 150,000 kronor.

Byggnadsstyrelsens framställning föranledde emellertid icke något äskande hos 1932 års riksdag av medel för ändamålet. Med anledning av vad sålunda förekommit har byggnadsföretaget icke igångsatts. Endast de för arbetena erforderliga ritningarna hava i det närmaste färdigställts.

I skrivelse den 29 augusti 1932 har byggnadsstyrelsen förklarat sig anse skäl föreligga, att ytterligare medel anvisades för budgetåret 1933/1934 för företagets igångsättande och fullbordande samt i anslutning härtill hemställt, att av det till uppförande av en byggnad för ett landsarkiv i Härnösand beviljade anslaget av 330,000 kronor för budgetåret 1933/1934 måtte anvisas ett extra reservationsanslag av 150,000 kronor.

Departementschefen har — på av byggnadsstyrelsen anförda skäl och med hänsyn till önskvärdheten att detta sedan länge planerade byggnadsföretag slutföres — tillstyrkt, att för ändamålet för budgetåret 1933/1934 anvisas ett belopp av 150,000 kronor av det till uppförande av en byggnad för ett landsarkiv i Härnösand av 1930 års riksdag beviljade anslaget av 330,000 kronor.

Utskottet.

Såsom i statsrådsprotokollet erinrats, har här förevarande byggnadsföretag i princip beslutats redan vid 1930 års riksdag. Vid 1930 och 1931 års riksdagar hava tillhoppa 100,000 kronor anvisats av det utav förstnämnda riksdag för ändamålet beviljade totalbeloppet, 330,000 kronor.

I likhet med departementschefen finner utskottet sig böra förorda, att medel nu måtte anvisas för att slutföra detta byggnadsföretag, varigenom jämväl ett välbehövt tillskott av arbetstillfällen skulle beredas i Härnösand.

Med hänsyn till att — enligt vad utskottet inhämtat — av de tidigare anvisade beloppen omkring 80,000 kronor äro disponibla för arbetenas igångsättande, sedan numera arbetsritningar m. m. färdigställts, har utskottet emellertid ansett sig böra föreslå en minskning av det utav Kungl. Maj:t för budgetåret 1933/1934 äskade beloppet med 20,000 kronor till 130,000 kronor.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, av det till uppförande av en byggnad för ett landsarkiv i Härnösand av 1930 års riksdag beviljade beloppet å 330,000 kronor för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 130,000 kronor.

2:o) **Uppförande av en magasinsbyggnad för etnografiska museet.** Kungl. Maj:t har (utgifter för kapitalökning, bil. 4, punkt 3) föreslagit riksdagen att till uppförande av en magasinsbyggnad för etnografiska museet i huvud-

saklig överensstämmelse med av vetenskapsakademien i skrivelse den 27 augusti 1931 framlagt, av departementschefen i statsrådsprotokollet återgivet förslag å riksstaten för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 160,000 kronor.

För 1930 års riksdag framlade Kungl. Maj:t i proposition nr 244 förslag angående åtgärder för beredande av nya lokaler för naturhistoriska riksmuseets etnografiska avdelning m. m. Förslaget innebar, att etnografiska museet skulle förläggas till förutvarande livregementets dragoners kasern-etablissement å norra Djurgården, där genom begränsade, successivt anvisade anslagsmedel till erforderliga byggnadsarbeten småningom åt museet skulle beredas de såväl utställnings- som magasinslokaler, av vilka museet kunde vara i behov.

I anslutning till nämnda förslag har härefter riksdagen för ifrågavarande byggnadsarbeten anvisat för budgetåret 1930/1931 85,000 kronor och för budgetåret 1931/1932 230,000 kronor.

Med det för budgetåret 1930/1931 tillgängliga beloppet, 85,000 kronor, inreddes det förutvarande sjukhuset till kanslilokaler och försågs med värmeledning, varjämte f. d. kasern I — den mellersta av de tre kasernbyggnaderna — försågs med värmeledning för att kunna användas såsom magasin för den del av samlingarna, som var i oundgängligt behov av uppvärmda förvaringsrum. Vidare uppläts f. d. sjukstallet till förvaringsplats för mera skrymmande föremål, varjämte f. d. kasern III — den närmast vägen belägna av de tre kasernbyggnaderna — provisoriskt iordningställdes till magasin för vissa föremål.

Det för budgetåret 1931/1932 anvisade anslaget, 230,000 kronor, avsåg dels ändringsarbeten i kasern II — den längst från vägen belägna av de tre kasernbyggnaderna — för densamma aparterande för visningsändamål, dels ändringsarbeten i kasern III för magasinering — varvid jämväl värmeledning skulle anordnas — dels ock utbyggande av värmecentralen. Ett samtidigt framlagt förslag om ett anslag av 64,228 kronor till färdigmontering av en utställningsvåning i kasern II vann ej Kungl. Maj:ts bifall.

För budgetåret 1932/1933 äskades av vetenskapsakademien anslag dels för uppförandet av en ny magasinsbyggnad för ett beräknat belopp av 160,000 kronor, dels ock för monterutrustning för den under budgetåret 1931/1932 för visningsändamål iordningställda f. d. kasern II.

Förstnämnda framställning ansåg sig dåvarande departementschefen med hänsyn till rådande förhållanden förhindrad att för det dåvarande tillstyrka. För iordningställande för visningsändamål av f. d. kasern II beviljade riksdagen i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag 96,140 kronor samt anvisade därav för budgetåret 1932/1933 15,000 kronor. I detta sammanhang torde få erinras, att riksdagen tidigare — med bifall till Kungl. Maj:ts under punkt 34 av 1933 års åttonde huvudtitel framlagda förslag — av ovan-

berörda, av riksdagen beviljade belopp av 96,140 kronor för budgetåret 1933/1934 anvisat 22,000 kronor.

Det nu framlagda förslaget avser, att här ifrågavarande magasinsbyggnad skulle uppföras under ett tidigare stadium av byggnadsarbetena än vad som avsetts i den ursprungliga planen, ävensom att detta magasin skulle erhålla ett betydligt större utrymme än vad tidigare beräknats. Den föreslagna ökningen av utrymmet från 700 till 1,200 kvadratmeter har medfört en kostnadsökning från 100,000 kronor till 160,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet har icke av den förebragta utredningen blivit övertygat om nödvändigheten av att förevarande magasinsbyggnad kommer till utförande redan under budgetåret 1933/1934. Utskottet vill erinra, att en likartad framställning från vederbörande myndigheter förelåg redan hösten 1931 utan att föranleda någon proposition till 1932 års riksdag. Med hänsyn härtill avstyrker utskottet Kungl. Maj:ts här förevarande förslag.

Utskottet hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts här ifrågavarande framställning icke må av riksdagen bifallas.

3:o) Nybyggnad för statens historiska museum. Kungl. Maj:t har (utgifter för kapitalökning, bil. 4, punkt 4) föreslagit riksdagen att av det av 1931 års riksdag till om- och nybyggnadsarbeten för statens historiska museum, vitterhetsakademien och andra under nämnda akademi ställda statsamlingar beviljade beloppet av 3,850,000 kronor å riksstaten för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 930,000 kronor.

Sedan Kungl. Maj:t till 1931 års riksdag avlätit proposition, nr 131, angående nybyggnad för statens historiska museum m. m., anmälde riksdagen i skrivelse den 20 maj 1931, nr 235, att riksdagen, under förutsättning dels av sådana ändringar i den för f. d. positionsartilleriregementets kasernområde nu gällande stadsplanen, som av byggnadsstyrelsen föreslagits i dess skrivelse den 31 januari 1931, dock med den modifikation, som föranleddes av vad här nedan under b) sades, dels ock att Stockholms stad utan ersättning till kronan återförde äganderätten till den mark, vilken kronan, enligt det den 11 april och den 22 oktober 1894 mellan kronan och staden rörande nyssnämnda område träffade avtalet, avstått till staden och vilken enligt den nu avsedda ändrade stadsplanen skulle utläggas till kvartersmark,

a) till om- och nybyggnadsarbeten för statens historiska museum, vitterhetsakademien och andra under nämnda akademi ställda statssamlingar å det för ändamålet genom beslut av 1929 års riksdag reserverade området, i huvudsaklig överensstämmelse med av byggnadsstyrelsen i skrivelse den 31 januari 1931 framlagda ritningar, beskrivning och

kostnadsförslag, beviljat ett belopp av 3,850,000 kronor samt därav för budgetåret 1931/1932 såsom extra reservationsanslag anvisat 150,000 kronor;

b) medgivit, att till Stockholms stad finge utan ersättning med full äganderätt avstås all den kronans mark, som enligt förberörda tilltänkta nya stadsplan skulle utläggas som gata ävensom av den öppna plats, som enligt byggnadsstyrelsens ovannämnda skrivelse avsetts att utläggas utmed Storgatan mellan Styrmansgatan och Grevmagnigataus tilltänkta förlängning, ett område om sex meters bredd utmed Storgatan begränsat i väster av Styrmansgatan och i öster av Grevmagnigatans tilltänkta förlängning, med skyldighet tillika för kronan att bekosta sagda marks och områdes iordningställande som gata, respektive öppen plats enligt samma grunder, som 1894 års avtal mellan kronan och staden angåve för där avsedda gatudelar.

Den 26 juni 1931 förklarade Kungl. Maj:t sig vilja framdeles meddela beslut beträffande användningen av det utav riksdagen för budgetåret 1931/1932 anvisade extra reservationsanslaget av 150,000 kronor, och den 22 juli 1931 anbefalldes Kungl. Maj:t byggnadsstyrelsen att skyndsamt till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till sådana ändringar i den för f. d. positionsartilleriregementets kasernområde då gällande stadsplanen, som kunde påkallas av riksdagens ovanberörda beslut.

Genom beslut den 30 augusti 1932 har Kungl. Maj:t dels fastställt en i den 26 april och den 12 maj 1932 mellan byggnadsstyrelsen å Kungl. Maj:ts och kronans vägnar och Stockholms stads fastighetsnämnd å stadens vägnar träffat preliminärt avtal avsedd ändring i stadsplanen för Stockholm beträffande kvarteren Spiltan, Krubban och Häcken å Östermalm (förutvarande positionsartilleriregementets kasernområde), dels ock godkänt ifrågavarande avtal. Genom detta Kungl. Maj:ts beslut har den i riksdagens skrivelse den 20 maj 1931, nr 235, berörda stadsplane-frågan blivit avgjord.

I skrivelse den 24 november 1932 har byggnadsstyrelsen gjort förnyad framställning om beredande av medel för igångsättandet av byggnadsarbetena för anordnande av nya lokaler för statens historiska museum och föreslagit, att för budgetåret 1933/1934 måtte för ändamålet anvisas 930,000 kronor eller enahanda belopp, som av 1931 års riksdag beräknats komma att belöpa å första byggnadsåret.

Såsom av statsrådsprotokollet framgår, hava de ändringar i gällande stadsplan för förutvarande positionsartilleriregementets kasernområde, vilka enligt 1931 års riksdags beslut voro en förutsättning för att den då beslutade nybyggnaden för statens historiska museum skulle komma till utförande, numera genomförts. Vid sådant förhållande finner sig utskottet — som anser detta av riksdagen redan år 1931 i princip beslutade arbete böra komma till utförande så snart som möjligt — böra förorda, att genom be-

Utskottet.

viljande av medel för budgetåret 1933/1934 möjlighet måtte beredas för igångsättande av här ifrågakvarande byggnadsföretag.

Enligt byggnadsstyrelsens av Kungl. Maj:t biträdda förslag skulle för budgetåret 1933/1934 anvisas ett belopp av 930,000 kronor. Utskottet håller emellertid före, att ett belopp av 400,000 kronor bör vara tillräckligt för att möjliggöra arbetenas igångsättande — låt vara i något minskad omfattning — under nämnda tid.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer utskottet

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, av det av 1931 års riksdag till om- och nybyggnadsarbeten för statens historiska museum, vitterhetsakademien och andra under nämnda akademi ställda statssamlingar beviljade beloppet av 3,850,000 kronor för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 400,000 kronor.

4:o) **Uppförande och inredning av byggnad för patologiska och hygienisk-bakteriologiska institutionerna vid universitetet i Uppsala m. m.** Kungl. Maj:t har (utgifter för kapitalökning, bil. 4, punkt 5) föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, till uppförande och inredning av byggnad för patologiska och hygienisk-bakteriologiska institutionerna vid universitetet i Uppsala m. m. för budgetåret 1933/1934 beräkna ett reservationsanslag av 650,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 20 januari 1933 dagtecknad proposition, nr 61, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för nämnda dag föreslagit riksdagen att

dels bevilja ej mindre 1,400,000 kronor för uppförande och inredning av nybyggnad för de patologiska och hygienisk-bakteriologiska institutionerna vid universitetet i Uppsala än även 147,000 kronor för uppförande och inredning i samband härmed av ett begravningskapell med tillhörande bårhus och svepningslokaler, allt i huvudsaklig överensstämmelse med i ärendet föreliggande, av arkitekten C. Westman år 1932 uppgjorda ritningar och kostnadsberäkningar, ävensom av nämnda belopp, tillhoppa 1,547,000 kronor, för budgetåret 1933/1934 bland utgifter för kapitalökning under rubriken »Fonden för förslag till statsverket» anvisa ett reservationsanslag av 650,000 kronor;

dels ock medgiva, att för beredande av byggnadsplatser för ovanberörda byggnader må till universitetet i Uppsala överlåtas ej mindre ett söder om botaniska trädgården beläget, å en i ärendet företedd karta närmare angivet, kronan tillhörigt område om 12,350 kvadratmeter — dock i vad angår mark under domänstyrelsens förvaltning först från den 14 mars 1936

eller den tidigare dag, varom överenskommelse må kunna träffas, och mot den nedskrivning av domänfonden, som av Kungl. Maj:t prövas skälig — än även ett å samma karta mellan förstberörda område och akademiska sjukhuset utmärkt, likaledes kronan tillhörigt tomtområde om 980 kvadratmeter.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till omförmälda statsrådsprotokoll.

Den patologiska institutionen vid universitetet i Uppsala inflyttade år 1867 i sin alltjämt begagnade byggnad. År 1898 utvidgades lokalerna genom en tillbyggnad, medelst en korridor förenad med huvudbyggnaden. Sistnämnda år uppfördes å samma tomt ett fristående gravkapell.

Då ämnet hälsovårdslära år 1914 utbröts ur patologien och under namn av hygien och bakteriologi erhöll en särskild lärostol, förblev den sålunda nyinrättade hygienisk-bakteriologiska institutionen alltjämt kvar i ett par rum i den patologiska institutionsbyggnaden. Först under år 1925 inflyttade sistnämnda institution i egna lokaler, som inreddes i en universitetet tillhörig byggnad, benämnd Berlingska tryckeriet, där den alltjämt är inrymd.

Frågan om beredande av större lokaler åt de båda institutionerna har sedan flera år varit under omprövning hos olika myndigheter.

I den plan, som på riksdagens begäran under hösten 1929 av större akademiska konsistoriet uppgjordes över de framtida byggnadsarbeten, till vilka universitetet ämnade begära anslag, (jämför härutinnan riksdagens skrivelse den 26 april 1929, nr 8 A, punkt 85, och Kungl. Maj:ts proposition nr 72 till 1930 års riksdag) upptogs såsom första byggnadskrav nya lokaler åt de ifrågavarande två institutionerna. På förslag av medicinska fakulteten angavs emellertid kravet då sålunda, att en nybyggnad skulle uppföras för den patologiska institutionen och i samband därmed denna institutions nuvarande byggnad inredas till hygienisk-bakteriologisk institution.

I det förslag till riksdagspetita, som medicinska fakulteten den 2 oktober 1930 avgav till större akademiska konsistoriet, upptog fakulteten ånyo frågan om nybyggnader för här ifrågavarande båda institutioner. Fakulteten frångick planen på att hygienisk-bakteriologiska institutionen skulle inflytta i den nuvarande patologiska institutionsbyggnaden, och föreslog i stället, att en för de två institutionerna gemensam nybyggnad skulle uppföras. Kostnaderna beräknades till 1,910,000 kronor för uppförande och inredning av en gemensam nybyggnad för den patologiska och den hygienisk-bakteriologiska institutionen med tillhörande kulvertanläggning samt 187,679 kronor för uppförande av en kapellbyggnad med tillhörande kulvertanläggning, bårhus och svepningslokaler för akademiska sjukhuset. Tillika hemställdes, att för beredande av plats för de föreslagna byggnaderna måtte utverkas, att universitetet finge taga i anspråk dels för uppförande av nybyggnad för de båda institutionerna ett söder om botaniska trädgården beläget tomtområde om 12,350 kvadratmeter enligt en framställningen bifogad karta,

vilket område för närvarande disponerades av fångvårdsstyrelsen, dels ock för uppförande av begravningskapell med tillhörande bårhus och svepningslokaler ett a samma karta utmärkt, mellan förstberörda område och akademiska sjukhuset beläget tomtområde om 980 kvadratmeter, vilket område likaledes tillhörde kronan.

I utlåtande den 8 januari 1931 erinrade byggnadsstyrelsen till en början, att större akademiska konsistoriet i sin ovanberörda utredning rörande universitetets nybyggnadskrav meddelat, att nämnda byggnadskrav borde tillgodoses i följande ordning, nämligen 1) nybyggnad för den patologiska institutionen; 2) nybyggnad för den botaniska institutionen; 3) nybyggnad för den medicinsk-kemiska och den farmakologiska institutionen; 4) tillbyggnad till universitetsbiblioteket. Byggnadsstyrelsen anförde bland annat, att styrelsen, som icke kunnat ingå på en slutgiltig granskning av det föreliggande byggnadsförslaget, hade funnit den för uppförande av ifrågavarande institutionsbyggnad angivna kostnadssumman 1,910,000 kronor skälig. Vad slutligen beträffade förslaget till begravningskapell hade byggnadsstyrelsen icke något att erinra vare sig mot att den föreslagna platsen toges i anspråk för ändamålet, eller mot själva ritningsförslaget och den å 187,679 kronor slutande kostnadsberäkningen.

Fångvårdsstyrelsen meddelade, att från dess sida icke någon erinran vore att framställa mot att det för omhandlade institutionsbyggnad avsedda tomtområdet avskildes från den av fångvården nu disponerade marken.

Med anledning av från byggnadsstyrelsen framställda erinringar om behovet av fullständig nybyggnadsplan för ifrågavarande område m. m. uppgjordes härefter genom de akademiska myndigheternas försorg en allmän plan för det framtida ordnandet av områdets bebyggande.

Länsstyrelsen i Uppsala anförde, att länsstyrelsen icke hade något att erinra mot upplåtelsen.

Härefter avgav byggnadsstyrelsen den 14 januari 1932 förnyat utlåtande i ärendet och anförde därvid bland annat:

Vad beträffar det av byggnadsstyrelsen framhållna behovet av en stadsplaneutredning har numera ådagalagts, att vatten- och avloppsledningar från den föreslagna patologiska institutionen kunna anslutas till stadens ledningar. Någon stadsplaneutredning i egentlig bemärkelse föreligger emellertid icke. Från universitetets sida har dock under hand gjorts gällande, att hela området borde betraktas såsom ett kvarter för offentligt bebyggande, emedan inom området icke skulle behöva förekomma någon gatumark eller till allmän plats avsedd mark. Under förutsättning av stadens medverkan till att ett sådant kvarter komme till stånd, vilket enligt vad byggnadsstyrelsen kan finna borde kunna påräknas, skulle den önskade stadsplaneutredningen alltså kunna förenklas till utläggandet av ett kvarter för offentligt bebyggande, varvid någon särskild undersökning om anslutningen till angränsande stadsplaneområden icke skulle vara erforderlig.

Med hänsyn till dessa omständigheter och då den föreslagna institutionsbyggnadens läge på området icke utgör något hinder för en sådan stads-

plan, skulle ett uppskov med genomförandet av stadsplan för området kunna tänkas, på det att byggnadens uppförande icke måtte fördröjas.

Då den föreslagna förläggningen av den patologiska och den hygienisk-bakteriologiska institutionsbyggnaden icke skulle komma att föregripa en planläggning av det ifrågavarande områdets disponerande i angiven riktning, anser sig byggnadsstyrelsen kunna för sin del tillstyrka realiserandet av ifrågavarande byggnadsförslag.

Jämväl i sina höstarna 1931 och 1932 avlätna framställningar i ärenden, avsedda att föreläggas 1932 och 1933 års riksdagar, upprepade de akademiska myndigheterna sin hemställan om anslag för här ifrågavarande ändamål.

Vidare upptog statens organisationsnämnd i sitt den 25 oktober 1932 avgivna »Betänkande med plan för statens byggnadsverksamhet under närmast kommande tioårsperiod» (statens offentliga utredningar 1932: 25) frågan om anslag för här ifrågavarande ändamål och anförde därvid bland annat:

Organisationsnämnden finner för sin del med hänsyn till de påtagliga brister, som vidlåda de ifrågavarande båda institutionernas nuvarande lokaler, att frågan om anskaffande av tidsenligare lokaler måste under de närmaste åren på ett eller annat sätt vinna sin lösning. I samband därmed läres också ett nytt gravkapell böra anordnas.

De förslag, som nu föreligga, draga emellertid sådana avsevärda kostnader, att organisationsnämnden icke anser sig kunna förorda deras utförande utan omarbetning.

Organisationsnämnden, som finner skälen för att i en nybyggnad sammanföra såväl den patologiska som den hygienisk-bakteriologiska institutionen i och för sig vara övertygande, finner sålunda, att en nybyggnad för de nämnda båda institutionerna ävensom ett nytt gravkapell böra uppföras inom de närmaste åren, men håller före, att kostnaderna för dessa byggnader böra nedbringas betydligt under de i förslaget angivna, tillhoppa inemot 2,100,000 kronor. Nämnden anser för sin del, att ett nedbringande med minst en fjärdedel bör utgöra förutsättningen för att statsmakterna skola medgiva nybyggnadernas igångsättande. Efter denna beräkningsgrund anser nämnden böra för institutionsbyggnaden beräknas högst 1,400,000 kronor och för gravkapellet omkring 140,000 kronor.

Åt vederbörande akademiska myndigheter bör fördenskull uppdragas att, i samråd med byggnadsstyrelsen, uppgöra förslag till dels nybyggnad för de båda institutionerna och dels nytt gravkapell inom ramen för de kostnader, som nyss angivits. Byggnadsarbetena böra vidtagas i sådan ordning, att kostnaderna för institutionsbyggnaden fördelas på två budgetår och kostnaden för gravkapellet åbelöper det därpå följande budgetåret. Nämnden föreslår i detta hänseende, att kostnaderna för den nya institutionsbyggnaden må belasta riksstaten för budgetåret 1933/1934 med 650,000 kronor och för budgetåret 1934/1935 med 750,000 kronor samt att det för gravkapellets uppförande erforderliga beloppet upptages under budgetåret 1935/1936.

Med anledning av organisationsnämndens sålunda framlagda förslag hava de akademiska myndigheterna i samråd med byggnadsstyrelsen verkställt förnyade utredningar och kostnadsberäkningar i ämnet.

Medicinska fakulteten lät till en början genom arkitekten C. Westman i Stockholm omarbета förut uppgjorda ritningar och kostnadsberäkningar till byggnaderna.

Detta förslag, som slutade på ett belopp av 1,400,000 kronor för uppförande och inredning av själva institutionsbyggnaden samt 147,000 kronor för uppförande och inredning av ett begravningskapell med tillhörande bårhus och svepningslokaler, tillstyrktes av byggnadsstyrelsen — som emellertid gjorde några erinringar av teknisk art — samt av de akademiska myndigheterna.

Domänstyrelsen har bland annat — med förmålan att Kåbogärdet, vilket vore ställt under styrelsens förvaltning, vore utarrenderat till fångvårdsstyrelsen intill den 14 mars 1936 mot en årlig avgift av 265 kronor — förklarat sig icke hava något att erinra mot att den del av Kåbogärdet, som erfordrades för institutionsbyggnaden, vid löpande arrendeperiods utgång eller dessförinnan, därest universitetet med arrendatorn härom kunde träffa överenskommelse, överlämnades till Uppsala universitet, därvid dock för vinnande av bättre konfiguration av återstående delen av Kåbogärdet tomtområdets sydvästra gräns syntes böra framdragas i rät linje till gränsen mellan Kåbogärdet och den söder därom liggande landskamrerarens f. d. löningsjord.

Departementschefen har anfört bland annat:

»Det tidigare förslaget slutade på 2,097,679 kronor, vadan det nu framlagda förslaget innebär en minskning av kostnaden med icke mindre än i runt tal 550,000 kronor.

Jag biträder det nu framlagda förslaget, varvid emellertid de av byggnadsstyrelsen i dess utlåtande den 17 november 1932 gjorda anmärkningarna av teknisk art böra vinna beaktande. I övrigt torde det få ankomma på vederbörande vid universitetet att vidtaga de smärre ändringar i det uppgjorda förslaget, som kunna visa sig ändamålsenliga och desslikes kunna vara ägnade att ytterligare nedbringa kostnaderna.

Det beräknade beloppet, 1,547,000 kronor, torde i enlighet med organisationsnämndens förslag böra fördelas på tre år med 650,000 kronor för budgetåret 1933/1934, 750,000 kronor för budgetåret 1934/1935 och 147,000 kronor (det för gravkapellet beräknade beloppet) för budgetåret 1935/1936.

Starka skäl synas tala för att hela det markområde söder om botaniska trädgården, varom byggnadsstyrelsen talat i sitt utlåtande den 8 januari 1931, i sinom tid reserveras för universitetets behov. Såsom av byggnadsstyrelsens utlåtande av den 14 januari 1932 framgår, kommer den nu föreslagna förläggningen av den ifrågasatta institutionsbyggnaden icke att föregripa en planläggning av det ifrågavarande områdets disposition i huvudsaklig överensstämmelse med det preliminära förslag härutinnan, som blivit uppgjort. Fångvårdsstyrelsen och länsstyrelsen i Uppsala hava likaledes framhållit de utredningar, som bliva erforderliga, innan hela området kan disponeras för universitetets räkning, men mot det nu aktuella förslaget

hava de ur de synpunkter, de haft att företräda, ej funnit sig böra göra någon erinran.

Då fördelarna av den ifrågasatta institutionsbyggnadens förläggande till den föreslagna platsen i akademiska sjukhusets nära grännskap äro påtagliga, har jag vid nu angivna förhållanden ansett mig böra biträda förslaget även i denna del.

Viss del av det nu närmast ifrågavarande området står under domänstyrelsens förvaltning, ehuru det för närvarande är utarrenderat till fångvårdsstyrelsen. I enlighet med vad i motsvarande fall ägt rum, torde det område, som behöves för institutionsbyggnaden, böra mot den nedskrivning av domänfonden, som av Kungl. Maj:t efter vederbörandes hörande prövas skälig, avgiftsfritt överlåtas till universitetet senast från den 14 mars 1936, då gällande arrendekontrakt rörande området utgår. Då nu området före sagda tidpunkt kommer att tagas i anspråk, läser universitetet äga att träffa uppgörelse med fångvårdsstyrelsen såsom områdets arrendator om övertagande av arrendekontraktet för området.

Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att pröva, huruvida, med hänsyn till rådande arbetslöshet, närmare bestämmelser rörande arbetets utförande böra föreskrivas.»

Av den i ärendet förebragta utredningen finner utskottet framgå, att behovet av den i Kungl. Maj:ts förevarande proposition föreslagna nya institutionsbyggnaden måste betraktas såsom trängande. Utskottet vill erinra, att det större konsistoriet vid universitetet i Uppsala i en på riksdagens begäran verkställd utredning rörande universitetets nybyggnadskrav meddelat, att här ifrågavarande byggnadsföretag borde i första rummet tillgodoses.

Utskottet.

Utskottet finner sig på grund härav böra tillstyrka, att de ifrågasatta nybyggnaderna må komma till utförande ävensom att arbetena härmed må taga sin början redan under budgetåret 1933/1934.

Mot den för själva institutionsbyggnaden beräknade kostnaden, 1,400,000 kronor, har utskottet icke funnit något att erinra.

Däremot har utskottet vid en granskning av förslaget rörande det nya gravkapell med tillhörande bårhus och svepningslokaler, som jämväl utskottet ansett erforderligt, funnit de beräknade kostnaderna väl höga. Utskottet har funnit det böra tagas under förnyat övervägande, huruvida det skulle vara möjligt att nedbringa dessa kostnader utan att berättigade krav på såväl utrymme som arkitektonisk utformning behöva eftersättas.

Den utredning i detta hänseende, som sålunda torde böra verkställas, synes icke behöva fördröja byggnadsarbetenas slutförande, enär kapellbyggnaden enligt arbetsplanen skulle komma till utförande först under det tredje byggnadsåret.

För budgetåret 1933/1934 har Kungl. Maj:t, i anslutning till organisationsnämndens förslag, funnit ett belopp av 650,000 kronor erforderligt. Då det

emellertid lärer dröja någon tid in på nästkommande budgetår, innan arbetena efter utförande av arbetsritningar m. m. kunna sättas i gång, har utskottet ansett detta belopp utan olägenhet för arbetenas snabba och ändamålsenliga bedrivande kunna nedsättas till 550,000 kronor.

Beträffande förslaget om beredande av byggnadsplatser för här ifrågasatt byggnader har utskottet icke funnit något att erinra. Utskottet tillstyrker alltså Kungl. Maj:ts förslag i denna del, jämväl i vad detsamma avser plats för det ifrågasatta gravkapellet m. m.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag,

I. för uppförande och inredning, i huvudsaklig överensstämmelse med i ärendet föreliggande, av arkitekten C. Westman år 1932 uppgjorda ritningar och kostnadsberäkningar, av nybyggnad för de patologiska och hygienisk-bakteriologiska institutionerna vid universitetet i Uppsala bevilja ett belopp av 1,400,000 kronor ävensom av nämnda belopp för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 550,000 kronor;

II. medgiva, att för beredande av byggnadsplatser för dels ovanberörda byggnad, dels ock ett i samband därmed stående begravningskapell med tillhörande bårhus och svepningslokaler, må till universitetet i Uppsala överlätas ej mindre ett söder om botaniska trädgården beläget, å en i ärendet företedd karta närmare angivet, kronan tillhörigt område om 12,350 kvadratmeter — dock i vad angår mark under domänstyrelsens förvaltning först från den 14 mars 1936 eller den tidigare dag, varom överenskommelse må kunna träffas, och mot den nedskrivning av domänfonden, som av Kungl. Maj:t prövas skälig — än även ett å samma karta mellan förstberörda område och akademiska sjukhuset utmärkt, likaledes kronan tillhörigt tomtområde om 980 kvadratmeter.

5:o) Om- och tillbyggnadsarbeten vid universitetsbiblioteket i Uppsala.
Kungl. Maj:t har (utgifter för kapitalökning, bil. 4, punkt 6) föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, till om- och tillbyggnadsarbeten vid universitetsbiblioteket i Uppsala för budgetåret 1933/1934 beräkna ett reservationsanslag av 450,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 27 januari 1933 dagtecknad proposition, nr 67, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för nämnda dag, före-

slagit riksdagen att till om- och tillbyggnadsarbeten vid universitetsbiblioteket i Uppsala för budgetåret 1933/1934 bland utgifter för kapitalökning under rubriken: »Fonden för förlag till statsverket» anvisa ett reservationsanslag av 450,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till omförmälda statsrådsprotokoll.

I sitt den 25 oktober 1932 avgivna betänkande med plan för statens byggnadsverksamhet under närmast kommande tioårsperiod har statens organisationsnämnd beträffande universitetsbiblioteket i Uppsala anfört bland annat följande:

Organisationsnämnden har vid besök på platsen funnit, att de nuvarande lokalerna äro i flera avseenden otillräckliga.

Vad först beträffar de för allmänheten avsedda lokalerna, så har den nuvarande läsesalen, vilken tillkom genom den senaste tillbyggnaden, visat sig vara alltför liten. Den utvidning av de ifrågavarande utrymmena, som på grund av nämnda förhållande enligt organisationsnämndens mening är oundviklig, låter sig lättast göra genom att förlänga den nuvarande läsesalsbyggnaden åt bägge håll till samma längd som den äldre huvudbyggnaden.

Vad angår utrymmena för samlingarnas förvarande, hava biblioteksmyndigheterna med skärpa framhållit, att trångboddheten är synnerligen besvärande även på detta område. Den kraftiga tillväxten av bokbeståndet har gjort, att alla sammanhängande reservutrymmen för länge sedan tagits i anspråk samt att mer eller mindre provisoriska åtgärder för beredande av ökat utrymme blivit nödvändiga. Biblioteksmyndigheterna hava ansett utrymmesfrågan i denna del böra lösas på så sätt, att den nuvarande läsesalsbyggnaden efter sin förlängning åt båda hållen också uppföres till samma höjd som huvudbyggnaden, d. v. s. påbygges med ytterligare två våningar.

Organisationsnämnden anser visserligen, att en utvidgning av biblioteksbyggnaden är nödvändig under den kommande tioårsperioden men att densamma bör inskränkas till ett förlängande av läsesalsflygeln åt bägge håll i dennas nuvarande höjd. Vissa delar av tillbyggnaderna böra eventuellt åtminstone tills vidare få användning som bokmagasin. På organisationsnämndens föranstaltande hava å byggnadsstyrelsens utredningsbyrå preliminära ritningar uppgjorts till tillbyggnader av den nu nämnda storleken och beskaffenheten. Företagna kostnadsberäkningar giva vid handen, att förslagens utförande skulle belöpa sig till cirka 450,000 kronor.

Det ifrågavarande byggnadsarbetet bör enligt organisationsnämndens mening komma till utförande under budgetåren 1935/1936 och 1936/1937. Kostnaderna synas böra lika fördelas å de båda budgetåren.

Över organisationsnämndens förslag hava yttranden avgivits av överbibliotekarien och drätselnämnden vid universitetet i Uppsala samt den 29 december 1932 av byggnadsstyrelsen, varefter det större konsistoriet vid universitetet till kanslersämbetet för rikets universitet överlämnat berörda yttranden jämte tillhörande ritningar. Kanslersämbetet har den 7 januari 1933 utlåtit sig i ärendet.

Överbibliotekarien finner beklagligt, att organisationsnämnden funnit sig böra så starkt beskära byggnadsprogrammet som ett uppskjutande av påbyggnaden innebär, men framhåller, att det enligt hans mening, ej minst

med hänsyn till biblioteksbyggnadens fortsatta utvidgning, är synnerligen tacknämligt, att organisationsnämnden, när nu en beskäring av byggnadsförslaget ansetts böra ifrågakomma, dock i första hand funnit en förlängning av läsesalsbyggnaden vara att förorda och ej sökt lösningen efter andra linjer.

Byggnadsstyrelsen har anfört bland annat:

Den av organisationsnämnden föreslagna lösningen att för den närmaste tioårsperioden råda bot på den trångboddhet, som förefinnes inom biblioteksbyggnaden, i första hand inom de för allmänheten avsedda lokalerna, genom en förlängning av läsesalsbyggnaden åt norr och söder synes byggnadsstyrelsen välbetäckt särskilt med hänsyn till att de föreslagna åtgärderna ingå som ett led i den generalplan, som föreligger för universitetsbibliotekets framtida utvidgningar.

Vad detaljutformningen av de föreslagna tillbyggnaderna beträffar har styrelsen nu företagit den omgruppering av lokalerna, vilken överbibliotekarien i sitt yttrande framhåller såsom önskvärd.

Sedan grundundersökning verkställt på platsen, har styrelsen låtit utarbeta en förnyad kostnadsberäkning.

I kostnaderna äro inberäknade kostnader för förbättrad ventilation i läsesalen, flyttning av vakthavandens plats därstädes samt upptagande av en öppning i innerväggen mot expeditionen. Däremot äro ej inräknade kostnader för belysningsarmatur, hyllinredning, möbler m. m.

Mot den av organisationsnämnden föreslagna uppdelningen av de beräknade byggnadskostnaderna på två budgetår har byggnadsstyrelsen intet att erinra, men vill i detta sammanhang anföra, att vissa fördelar skulle kunna ernås, om anslaget beviljades i sin helhet för ett budgetår. Byggnadsföretaget är nämligen ej större än att det väl låter sig genomföras under loppet av ett budgetår, och härigenom skulle vissa besparingar kunna göras, om de båda tillbyggnaderna samtidigt kunde utbjudas på entreprenad. Härtill kommer, att det givetvis ur bibliotekets egen arbetssynpunkt vore en lättnad, om byggnadsarbetena kunde koncentreras till en kortare tidsperiod.

Med överlämnande av de förändrade ritningarna samt med återställande av överbibliotekariens ovanberörda skrivelse får byggnadsstyrelsen för sin del tillstyrka avlåtande av framställning om beviljande av ett anslag av 450,000 kronor för tillbyggnad av universitetsbiblioteket i huvudsaklig överensstämmelse med det av styrelsen utarbetade ritningsförslaget.

Drätselnämnden och det större konsistoriet vid universitetet i Uppsala ävensom kanslern för rikets universitet hava tillstyrkt det sålunda framkomna förslaget.

Departementschefen har anfört bland annat:

»På de av överbibliotekarien anförda skäl vill jag tillstyrka avlåtande av proposition redan till 1933 års riksdag om beviljande av för ändamålet erforderligt belopp, 450,000 kronor. Med hänsyn såväl till vad överbibliotekarien anfört i fråga om de med byggnadsarbeten i ett bibliotek förknippade svårigheterna som ock till byggnadsstyrelsens uttalande, att ifrågavarande byggnadsföretag väl låter sig genomföras under loppet av ett budgetår och att härigenom vissa besparingar skulle kunna göras, anser jag i likhet med universitetskanslern, att arbetet bör koncentreras till ett år och att sålunda

anslaget i sin helhet bör beviljas att utgå under nästkommande budgetår. Jag har intet att erinra i fråga om de framlagda kostnadsberäkningarna. I den mån besparingar komma att göras genom byggnadsarbetenas koncentrerande till ett år, torde dessa i första rum böra komma till användning för belysningsarmatur, hyllinredning, möbler m. m., för vilka ändamål medel icke äro inräknade i den angivna totalsumman.

Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att pröva, huruvida med hänsyn till rådande arbetslöshet närmare bestämmelser rörande arbetets utförande böra föreskrivas.»

Utskottet finner av den i ärendet förebragta utredningen framgå, att universitetsbibliotekets i Uppsala nuvarande lokaler äro otillräckliga såväl i fråga om de för allmänheten avsedda utrymmena — särskilt de för forskare avsedda arbetsplatserna motsvara ingalunda den stora efterfrågan, som för närvarande råder — som i fråga om utrymmena för samlingarnas förvarande.

Utskottet.

I likhet med de akademiska myndigheterna, organisationsnämnden och departementschefen finner utskottet därför en utvidgning av biblioteksbyggnaden inom en nära framtid nödvändig.

Det nu föreliggande förslaget, som avser utförandet av en första etapp i biblioteksbyggnadens tilltänkta utökning genom ett förlängande av läsesalsflygeln åt bägge håll i dennas nuvarande höjd och som synes kunna för flera år framåt tillgodose bibliotekets behov, har synts utskottet vara väl avvägt. Utskottet tillstyrker därför, att detta förslag må komma till utförande.

Mot de för arbetets utförande beräknade kostnaderna, 450,000 kronor, har utskottet icke funnit något att erinra liksom ej heller mot vad departementschefen anfört därom, att möjligen uppkommande besparingar å byggnadsanslaget böra få komma till användning för belysningsarmatur, hyllinredning, möbler m. m., för vilka ändamål medel icke äro inräknade i den angivna totalsumman.

Departementschefen har föreslagit, att hela det beräknade beloppet, 450,000 kronor, skulle ställas till förfogande för budgetåret 1933/1934. Ehuru utskottet ingalunda förbiser angelägenheten — såväl ur kostnadssynpunkt som med hänsyn till bibliotekets verksamhet — av att här ifrågavarande arbeten utföras under en begränsad byggnadstid, har dock utskottet ansett, att ett belopp av 150,000 kronor bör vara tillräckligt för budgetåret 1933/1934 för utförande av arbetsritningar m. m. samt för arbetenas igångsättande.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, till om- och tillbyggnadsarbeten vid universitetsbiblioteket i Uppsala i huvudsaklig överensstämmelse med företedda ritningar och kostnadsförslag; bevilja ett belopp av 450,000 kronor samt därav för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

6:o) Uppförande av en byggnad m. m. för den kemiska institutionen vid universitetet i Lund. Kungl. Maj:t har (utgifter för kapitalökning, bil. 4, punkt 7) föreslagit riksdagen att till uppförande i huvudsaklig överensstämmelse med företedda ritningar och kostnadsförslag av en byggnad m. m. för kemiska institutionen vid universitetet i Lund bevilja ett belopp av 1,890,000 kronor samt därav för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 800,000 kronor.

Under återopande av en framställning från professorerna Lennart Smith och Sven Bodforss anhöll större akademiska konsistoriet i Lund i skrivelse till kanslern för rikets universitet den 13 september 1930, att kanslern måtte utverka proposition till 1931 års riksdag om anvisande av ett anslag å 2,027,400 kronor, därav 1,988,300 kronor för uppförande i huvudsaklig överensstämmelse med företedda ritningar och kostnadsförslag av en nybyggnad för kemiska institutionen vid universitetet ävensom för byggnadens inredning och möblering, samt 39,100 kronor för iordningställande av gatorna söder och väster om det blivande institutionsområdet, detta senare dock under förutsättning att gatukostnaderna borde åvila universitetet såsom innehavare av ständig besittningsrätt till området. Samtidigt anmälde konsistoriet, att vid den ifrågasatta nya byggnaden en eldarbefattning (B 5) måste inrättas och att en höjning av materielanslaget till institutionen komme att visa sig erforderlig, samt tillkännagav, att de genom kemiska institutionens förflyttning till en ny byggnad ledigblivna lokalerna vore i full utsträckning behövliga för andra universitetsändamål.

Byggnadsritningarna hade utarbetats av arkitekten A. Salomon-Sörensen och ritningarna och kostnadsförslagen granskats av drätselnämnden. Förslaget var dessutom tillstyrkt av matematisk-naturvetenskapliga sektionen.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 29 september 1930 tillstyrkte kanslern för rikets universitet konsistoriets framställning.

I skrivelse den 30 oktober 1930 framhöll byggnadsstyrelsen, att de beräknade byggnadskostnaderna borde kunna nedsättas med omkring 100,000 kronor.

Förevarande framställning föranledde icke något Kungl. Maj:ts förslag till 1931 års riksdag. I en vid riksdagen väckt motion (II: 34) hemställdes, att riksdagen måtte för ändamålet bevilja vissa anslag, motsvarande de anslag, som av konsistoriet i dess skrivelse den 13 september 1930 angivits. I anledning av denna motion anförde statutskottet i sitt utlåtande nr 8, punkt 110, bland annat följande:

Ehuru utskottet är övertygat om att den kemiska institutionen vid universitetet i Lund är i behov av en snar förbättring av sina lokalförhållanden, anser sig utskottet dock redan av det skälet, att frågan om beviljande av det för ändamålet erforderliga, synnerligen betydande byggnadsanslaget bragts under riksdagens prövning genom enskild motion, icke kun-

na förordade, att riksdagen nu fattar beslut härom. Därtill kommer att, enligt vad utskottet inhämtat av för utskottet tillgängliga handlingar i ärendet, byggnadsstyrelsen i ett den 30 oktober 1930 avgivet yttrande uttalat, att vissa kostnader syntes vara för högt beräknade och att en del förenklingar i byggnadsförslaget torde visa sig möjliga, varigenom byggnadskostnaderna skulle kunna nedbringas. Förslaget synes alltså böra undergå ytterligare granskning och omarbetning, innan ärendet kan anses moget för avgörande. Utskottet har vidare uppmärksammat, att motionären begärt anslag med 39,100 kronor för iordningställande av vissa till det blivande institutionsområdet angränsande gator. Det förefaller utskottet tvivelaktigt, huruvida en dylik kostnad bör ankomma på statsverket. I varje fall torde denna fråga böra närmare övervägas av Kungl. Maj:t, på vars prövning ärendet för närvarande är beroende.

Statsutskottet hemställde i anledning därav, att motionen icke måtte vinna riksdagens bifall. Riksdagen beslöt i överensstämmelse härmed.

I skrivelse den 29 maj 1931 till kanslern upprepade det större akademiska konsistoriet sin framställning av den 13 september 1930; dock anhöll konsistoriet om utverkande av ett till 1.890,000 kronor sänkt anslag för ändamålet.

I likhet med matematisk-naturvetenskapliga sektionen, drätselnämnden och konsistoriet förordade kanslern i yttrande den 31 augusti 1931 framställningen, under framhållande, att anslagsfrågan enligt vad de s. k. petitakommitterade anfört måste anses vara universitetets för närvarande viktigaste anslagskrav.

Byggnadsstyrelsen framhöll i utlåtande den 22 oktober 1931, att de beräknade kostnaderna numera nedbringats i den ungefärliga omfattning, som av byggnadsstyrelsen tidigare påyrkats, och tillstyrkte i anledning därav framställningen.

Statens organisationsnämnd har sedermera i sitt betänkande den 25 oktober 1932 med plan för statens byggnadsverksamhet under närmast kommande tioårsperiod i fråga om universitetets i Lund kemiska institution anfört bland annat följande:

Den kemiska institutionen är inrymd i en byggnad, som för ändamålet uppförts till en del år 1861 och till en annan del åren 1877—1878. Vissa reparationer och förbättringar hava vidtagits år 1925.

Lokalerna äro genomgående otidsenliga, trånga och ohygieniska. Enligt organisationsnämndens mening är därför en ny institutionsbyggnad av nöden. Frågan om en ny kemisk institution har ock av universitetsmyndigheterna angivits såsom det mest trängande av universitetets byggnadsbehov.

Förslag till en ny institutionsbyggnad föreligger utarbetat. Efter att byggnadsstyrelsen granskat förslaget och vidtagit vissa nedprutningar, slutar detsamma å en beräknad kostnad av 1.890,000 kronor, därav 129,400 kronor avses till instrument, maskiner och viss apparatur.

Organisationsnämnden har vidtagit undersökningar angående möjligheten att ytterligare nedbringa den föreslagna byggnadens storlek och kostnad. Det har emellertid visat sig, att en även ganska liten nedprut-

ning, exempelvis med 5 procent av den föreslagna storleken, skulle så avsevärt rubba planerna för hela institutionen, att ett helt nytt förslag skulle bli av nöden med nya ritningar m. m. samtidigt som man icke kan vänta sig en motsvarande nedsättning i kostnaderna. Kostnaderna för fast utrustning av olika slag minskas nämligen icke i samma förhållande som byggnadens volym. Det bör ock anmärkas, att den föreslagna institutionsbyggnaden är avsevärt mindre än den motsvarande institutionen vid universitetet i Uppsala, oaktat antalet elever vid institutionen i Lund under senare år överstigit elevantalet i Uppsala. Organisationsnämnden har med anledning av nu nämnda förhållanden funnit sig böra i byggnadsplanen upptaga nybyggnad för den ifrågavarande kemiska institutionen i huvudsaklig överensstämmelse med det föreliggande förslaget. Med hänsyn till det synnerligen trängande behovet bör byggnadsarbetet igångsättas i början av tioårsperioden, men lära kostnaderna böra fördelas på tre budgetår. Nämnden föreslår, att kostnaderna fördelas med 800,000 kronor å ett vart av budgetåren 1933/1934 och 1934/1935 samt återstoden å budgetåret 1935/1936.

Sedan större akademiska konsistoriet i Lund anbefallts att i samråd med byggnadsstyrelsen verkställa de utredningar och kostnadsberäkningar, som kunde erfordras för att ärendet skall kunna framläggas för 1933 års riksdag, har drätselnämnden vid universitetet hänvänt sig till byggnadsstyrelsen, som avgivit förnyat utlåtande i ämnet. Vidare hava förnyade utlåtanden avgivits av drätselnämnden och det större konsistoriet vid universitetet i Lund ävensom av kanslern.

Departementschefen har anfört bland annat:

»I likhet med vederbörande myndigheter anser jag det vara ett trängande önskemål, att kemiska institutionen vid universitetet i Lund får sin lokalfråga löst. Av myndigheternas och organisationsnämndens yttranden framgår, att den föreslagna byggnadens storlek och kostnaderna för dess uppförande icke synas kunna ytterligare nedbringas. För ändamålet torde därför böra beräknas ett anslag av 1,890,000 kronor, varav 129,400 kronor till instrument, maskiner och apparater. Jag har intet att invända emot den av organisationsnämnden föreslagna fördelningen av kostnaderna. För budgetåret 1933/1934 synes därför böra anvisas 800,000 kronor.

I framställningen framhålles, att vid ett bifall till densamma framdeles erfordras bland annat anslag till iordningställande av gatorna söder och väster om det blivande nya institutionsområdet. Organisationsnämnden m. fl. har ifrågasatt, huruvida icke med Lunds stad kunde träffas överenskommelse om att staden skulle vidkännas eller deltaga i kostnaderna härför. Dylika underhandlingar hava förts men icke givit resultat i den av organisationsnämnden angivna riktningen. Då gatorna icke synas böra omedelbart omläggas och det måhända kan anses påkallat, att frågan ytterligare undersökes, anser jag mig icke böra nu närmare ingå på denna fråga.

Vederbörande myndigheter torde av Kungl. Maj:t böra bemyndigas att,

därest omständigheterna så påkalla, föranstalta om de mindre ändringar i ritningarna till byggnaden och i övrigt vidtaga de åtgärder, som erfordras för att anslaget måtte bli tillräckligt till byggnadens uppförande och till dess utrustning.»

Redan år 1931, då frågan om här förevarande byggnadsarbete på grund av enskild motion behandlades av riksdagen, uttalade riksdagens vederbörande utskott som sin övertygelse, att kemiska institutionen vid universitet i Lund vore i behov av en snar förbättring av sina lokalförhållanden, ehuru utskottet av vissa skäl ansåg sig icke kunna förorda, att riksdagen då fattade beslut härom.

Då nu denna fråga — vilken av de akademiska myndigheterna betecknats såsom universitetets i Lund för närvarande viktigaste anslagskrav — genom förslag från Kungl. Maj:t bragts under riksdagens prövning, synes densamma icke längre böra undanskjutas. Utskottet tillstyrker därför, att förevarande byggnadsföretag må igångsättas under nästkommande budgetår.

Mot de föreliggande ritningarna och kostnadsberäkningarna har utskottet icke funnit något att erinra.

Med anledning av vad i de till grund för Kungl. Maj:ts förslag ligande framställningarna anförts rörande anvisande av anslag till iordningställande av gatorna söder och väster om det blivande nya institutionsområdet finner utskottet i likhet med departementschefen, att denna fråga — då gatorna icke synas böra omedelbart omläggas — torde böra ytterligare undersökas. På grund härav torde något ståndpunktstagande från riksdagens sida härutinnan icke för närvarande böra ske.

I fråga om det belopp, som må bli erforderligt för budgetåret 1933/1934, torde enligt utskottets förmenande en nedsättning från det av Kungl. Maj:t beräknade beloppet, 800,000 kronor, till 600,000 kronor kunna ske utan att själva byggnadsarbetenas igångsättande härigenom behöver nämnvärt fördröjas.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, till uppförande i huvudsaklig överensstämmelse med företedda ritningar och kostnadsförslag av en byggnad m. m. för kemiska institutionen vid universitetet i Lund bevilja ett belopp av 1,890,000 kronor samt därav för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 600,000 kronor.

Utskottet.

7:o) **Om- och tillbyggnadsarbeten vid universitetsbiblioteket i Lund.** Kungl. Maj:t har (utgifter för kapitalökning, bil. 4, punkt 8) föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde vara riksdagen förelagd, till om- och tillbyggnadsarbeten vid universitetsbiblioteket i Lund för budgetåret 1933/1934 beräkna ett reservationsanslag av 400,000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 3 februari 1933 dagtecknad proposition, nr 83, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen att till om- och tillbyggnadsarbeten vid universitetsbiblioteket i Lund i huvudsaklig överensstämmelse med ett av arkitekten Å. Noreen uppgjort förslag för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag att utgå av lånemedel av 400,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till oförmålda statsrådsprotokoll.

I sitt den 25 oktober 1932 avgivna betänkande med plan för statens byggnadsverksamhet under närmast kommande tioårsperiod har statens organisationsnämnd beträffande universitetsbiblioteket i Lund anfört följande:

Det har befunnits, att utrymmet i den nuvarande biblioteksbyggnaden är i det närmaste helt taget i anspråk. En viss utrymmesökning skulle möjligen kunna vinnas dels genom att i vissa fall minska avstånden mellan hyllfacken och dels genom att vidtaga en del överflyttningar till andra lokaler av befintliga dubblettryck, tidningstryck och andra för forskning å platsen mindre behöfliga band. Emellertid synes det organisationsnämnden i varje fall oundvikligt, att biblioteket erhåller utvidgade lokaler inom de närmaste åren.

Ett tidigare utarbetat förslag till tillbyggnad av den nuvarande byggnaden föreligger, slutande på en kostnad av omkring 1,200,000 kronor. Då detta förslag enligt nämndens mening är alltför dyrbart och vidlyftigt, har på nämndens föranstaltande å byggnadsstyrelsens utredningsbyrå uppgjorts ett annat tillbyggnadsförslag, innebärande att å baksidan av den nuvarande byggnaden skulle uppföras en magasinbyggnad, varjämte vissa omändringsarbeten skulle vidtagas i den nuvarande byggnadens bottenvåning. Därigenom skulle erhållas dels ökat magasinutrymme med 10,500 hyllmeter, motsvarande cirka 20 års accession, och dels avsevärt utökade forsknings- och studielokaler m. m. Förslaget är kostnadsberäknat till 400,000 kronor.

Det sistnämnda förslaget anser organisationsnämnden böra komma till utförande under budgetåren 1936/1937 och 1937/1938. Kostnaderna böra lika fördelas med 200,000 kronor på ett vart av de nämnda budgetåren.

Över organisationsnämndens förslag hava yttranden avgivits av överbibliotekarien, drätselrådet och det större konsistoriet vid universitetet i Lund samt den 7 januari 1933 av kanslersämbetet för rikets universitet och den 19 januari 1933 av byggnadsstyrelsen.

Överbibliotekarien har framhållit behovet av en utvidgning av biblio-

teksbyggnaden och tillika framställt vissa önskemål beträffande det ifrågasatta byggnadsföretaget.

Universitetskanslern har hemställt om beviljande för ändamålet av 400,000 kronor samt tillika framhållit önskvärldheten av att ifrågavarande byggnadsarbete koncentrerades till ett år.

Byggnadsstyrelsen har anfört bland annat:

Med anledning av överbibliotekariens yttrande har det större akademiska konsistoriet i Lund numera låtit genom intendenten hos byggnadsstyrelsen, arkitekten Årland Noreen utarbete ett modifierat förslag i frågan, vari de av överbibliotekarien framställda önskemålen i avsevärd grad kunnat beaktas.

Byggnadsstyrelsen, som vitsordar universitetsbibliotekets behov av utökade lokaler, finner det av arkitekten Noreen upprättade förslaget innebära en lämplig lösning av förevarande lokalfråga. Ett genomförande av detta förslag skulle tillgodose universitetsbibliotekets lokalbehov för avsevärd tid framåt, och har vid förslagens uppgörande vederbörlig hänsyn tagits till möjligheten att i framtiden åstadkomma ytterligare utvidningar genom påbyggnader. Beträffande den för det föreliggande förslagens genomförande beräknade kostnaden å 400,000 kronor eller samma belopp som det av organisationsnämnden angivna har byggnadsstyrelsen icke något att erinra.

Slutligen får styrelsen framhålla, att byggnadsföretaget lämpligen låter sig, på sätt som kanslern för rikets universitet förordad, genomföras under ett budgetår.

I anslutning till vad sålunda anförts får byggnadsstyrelsen tillstyrka avlåtande av proposition till riksdagen om beviljande för här ifrågakomna om- och tillbyggnadsföretag av ett anslag å 400,000 kronor.

Departementschefen har anfört:

»Det nu framlagda, av arkitekten Noreen utarbetade förslaget till ifrågavarande byggnadsarbeten betingar enahanda kostnadsbelopp, 400,000 kronor, som det tidigare av organisationsnämnden förordade. I fråga om kostnadsberäkningarna har jag intet att erinra. Byggnadsstyrelsen har ansett det nya förslaget i avseende på hyllutrymme vara i stort sett likvärdigt med det tidigare. Då det i stor utsträckning tillgodoser överbibliotekariens önskemål, anser jag, att ifrågavarande om- och tillbyggnadsarbeten böra utföras i enlighet med detta förslag.

I likhet med vad jag förut föreslagit beträffande motsvarande arbeten vid universitetsbiblioteket i Uppsala vill jag förorda, att även förevarande byggnadsarbeten vid universitetsbiblioteket i Lund måtte komma till utförande redan under nästkommande budgetår och att de för ändamålet erforderliga medlen i sin helhet anvisas att utgå för sagda år.

Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att pröva, huruvida närmare bestämmelser rörande arbetets utförande böra föreskrivas med hänsyn till rådande arbetslöshet.»

Utskottet vill erinra, att statens organisationsnämnd i sitt den 25 oktober 1932 avgivna betänkande med plan för statens byggnadsverksamhet

under närmast kommande tioårsperiod föreslagit, att här förevarande byggnadsföretag borde komma till utförande under budgetåren 1936/1937 och 1937/1938 och således ansett, att med igångsättandet av detta arbete kunde anstå ännu några år.

Utskottet har funnit sig böra ansluta sig till organisationsnämndens sålunda uttalade uppfattning och avstyrker fördenskull, att förevarande byggnadsföretag kommer till utförande redan under budgetåret 1933/1934.

I anslutning härtill hemställer utskottet,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition icke må av riksdagen bifallas.

8:o) Uppförande av byggnader för karolinska sjukhuset m. m. Kungl. Maj:t har (utgifter för kapitalökning, bil. 4, punkt 10) föreslagit riksdagen att av det till uppförande av byggnader för karolinska sjukhuset i Stockholm m. m. av 1931 års riksdag beviljade beloppet av 11,626,984 kronor för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 1,645,000 kronor.

I huvudsaklig överensstämmelse med ett av 1926 års sjukhuskommission avgivet förslag avlät Kungl. Maj:t till 1930 års riksdag en den 14 mars 1930 dagtecknad proposition (nr 232) angående uppförande av nytt kliniskt sjukhus i Stockholm m. m. Enligt denna proposition skulle ett nytt kliniskt sjukhus, benämnt karolinska sjukhuset, samt nya lokaler för karolinska institutets teoretiska institutioner uppföras å det s. k. Norrbackaområdet, vilket av 1927 års riksdag upplåtits för berörda ändamål. Byggnadsföretaget skulle utföras i tre etapper. I propositionen hemställdes, att överenskommelse rörande samarbetet för sjukhusets uppförande och drift måtte få träffas mellan staten, Stockholms stad och Stockholms läns landsting i enlighet med vissa i propositionen förordade samt av staden och landstinget godtagna bestämmelser. Vidare begärdes godkännande av i propositionen föreslagna principer för byggnadsföretagets finansiering samt bemyndigande att vidtaga åtgärder för Norrbackaområdets ianspråktagande, för markutbyte och tomtreglering. För ifrågavarande byggnadsarbeten i första etappen begärdes anvisande av ett extra reservationsanslag av 14,213,505 kronor, varav 300,000 kronor för budgetåret 1930/1931 att användas till förberedande arbeten, uppgörande av definitiva ritningar m. m. Av sistnämnda belopp avsågos högst 30,000 kronor till förberedande arbeten för en ny vanförestalt, åt vilken enligt propositionen tomt skulle upplåtas å Norrbackaområdet.

I skrivelse den 11 juni 1930 (nr 386), i anledning av omförmälda proposition och i ämnet väckta motioner, anmälde riksdagen, att riksdagen dels beslutat

1) att ett nytt kliniskt sjukhus, benämnt karolinska sjukhuset, samt nya lokaler för karolinska institutets teoretiska institutioner skulle uppföras å det s. k. Norrbackaområdet, vilket av 1927 års riksdag för ändamålet upplåtits;

2) att det nuvarande garnisonssjukhuset i Stockholm skulle sammanslås med karolinska sjukhuset i huvudsaklig överensstämmelse med de allmänna grunder, som av chefen för försvarsdepartementet i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 14 mars 1930 förordats; samt

3) att de av chefen för ecklesiastikdepartementet i samma statsrådsprotokoll omförmälda åtgärderna för Norrbackaområdets ianspråktagande för markutbyte och för reglering av tomtgränsen skulle vidtagas;

dels ock till förberedande arbeten för karolinska sjukhuset anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 300,000 kronor, av vilket belopp högst 30,000 kronor finge disponeras för förberedande arbeten för en ny vanförestalt å Norrbackaområdet.

Härjämte anhöll riksdagen i samma skrivelse, att Kungl. Maj:t täcktes dels låta verkställa och till 1931 års riksdag framlägga en överarbetning av föreliggande förslag till byggnader för karolinska sjukhuset, i syfte att kostnaderna för byggnaderna måtte avsevärt nedbringas, dels ock låta upptaga nya förhandlingar med Stockholms stad rörande samarbete för sjukhusets uppförande och drift, i syfte att staden måtte å sjukhuset belägga ett större antal platser än enligt det nu förevarande avtalsförslaget samt för 1931 års riksdag framlägga det förslag, vartill dessa förhandlingar kunde giva anledning.

Med föranledande av riksdagens nämnda skrivelse uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 14 juli 1930 åt en kommission att ej mindre upptaga nya förhandlingar med Stockholms stad rörande samarbete för karolinska sjukhusets uppförande och drift, i syfte att staden måtte å sjukhuset belägga ett större antal platser än enligt det förevarande avtalsförslaget, än även verkställa en överarbetning av föreliggande förslag till byggnader för sagda sjukhus, i syfte att kostnaderna för byggnaderna måtte avsevärt nedbringas; och skulle nämnda förhandlingar och överarbetning verkställas i huvudsaklig överensstämmelse med de synpunkter, som av riksdagen i dess nämnda skrivelse framhållits.

Med skrivelse den 28 november 1930 framlade härefter 1930 års sjukhuskommission betänkande och överarbetat förslag rörande uppförande av karolinska sjukhuset m. m. ävensom av arkitekten E. C. Westman upprättade förslagsritningar m. m. till sjukhuset.

De förhandlingar, som sjukhuskommissionen för fullgörandet av första delen av sitt uppdrag inledde med Stockholms stad, gävo till resultat, att Stockholms stads sjukhuskommitté förklarade sig för sin del icke kunna tillstyrka någon som helst utökning av det antal platser vid rikssjukhuset, som staden åtagit sig att bekosta.

Sjukhuskommissionen inledde liknande förhandlingar med sjukvårdsavdelningen av Stockholms läns landstings förvaltningsutskott men även dessa förhandlingar gävo negativt resultat.

1930 års sjukhuskommission framhöll i fråga om den andra delen av sitt uppdrag, överarbetningen av förslaget till byggnader för karolinska sjukhuset, inledningsvis i sitt betänkande, att den allvarligt bemödat sig att efterkomma riksdagens önskan om kostnadernas nedbringande. Detta hade också enligt kommissionens mening lyckats i en omfattning, som måste sägas vara betydande. Totalkostnaden för sjukhusets uppförande i första etappen hade sålunda nedbragts från 24,078,509 kronor till 21,319,050 kronor eller alltså med 2,759,459 kronor.

Med utgångspunkt från en beräknad byggnadstid av omkring 8 år framlade kommissionen vidare följande

Tablå över erforderliga belopp under byggnadstiden och deras fördelning.

Byggn. år	Anslag från riksdagen	Anslag från Stockholms stad	Anslag från Stockholms län	Genom lån (106 enskilda vårdpl.)	Summa
1	300,000	—	—	—	300,000
2	1,500,000	—	—	—	1,500,000
3	1,900,000	1,100,000	400,000	350,000	3,750,000
4	1,900,000	1,100,000	400,000	350,000	3,750,000
5	1,900,000	1,100,000	400,000	350,000	3,750,000
6	1,900,000	1,100,000	400,000	350,000	3,750,000
7	1,900,000	1,270,000	270,000	350,000	3,790,000
8	626,984	—	—	183,016	810,000
	11,926,984	5,670,000	1,870,000	1,933,016	21,400,000

Härefter framlade Kungl. Maj:t för 1931 års riksdag proposition, nr 132, angående uppförande av byggnader för karolinska sjukhuset m. m.

I skrivelse den 28 maj 1931 (nr 286) anmälde riksdagen, att riksdagen, bland annat,
dels beslutat

att uppförandet av det nya kliniska sjukhus, benämnt karolinska sjukhuset, varom 1930 års riksdag fattat beslut, skall — med beaktande av vad riksdagen härutinnan i sin skrivelse anfört — i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten E. C. Westman år 1928 upprättade, numera överarbetade ritningar och kostnadsförslag i första byggnadsetappen omfatta:

a) följande kliniker med polikliniker, nämligen en medicinsk, en kirurgisk, en radioterapeutisk, en oftalmologisk, en oto-laryngologisk och en obstetrisk-gynekologisk klinik, ävensom ett röntgendiagnostiskt institut;

b) följande för klinikerna gemensamma inrättningar, nämligen isoleringsavdelning, tandpoliklinik, centrallaboratorium, badavdelning, gymnastikavdelning, apotek, desinfektionsavdelning, kök och matsalar, tvättinrättning, begravningskapell, personalbostäder, förråds- och verkstadslokaler ävensom ångpanneanläggning; samt

c) en patologisk institution;

att med den radioterapeutiska kliniken skall sammanföras cancerföreningens i Stockholm nuvarande vårdanstalt för kräftsjuka, radiumhemmet, ävensom forskningsavdelningar, allt i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som en av Hans Maj:t Konungen tillsatt kommitté i betänkande den 23 maj 1929 angivit och som av honom godkänts. samt i enlighet med den närmare överenskommelse, som Kungl. Maj:t kan komma att träffa med styrelserna för jubileumsfonden och cancerföreningen;

att avtal må träffas rörande samarbete för sjukhusets uppförande och drift mellan staten, Stockholms stad och Stockholms läns landsting i enlighet med av chefen för ecklesiastikdepartementet i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 14 mars 1930 förordade samt av staden och landstinget godtagna bestämmelser;

att byggnadsföretaget skall — med beaktande av vad riksdagen härutinnan i skrivelsen anfört — finansieras i huvudsaklig överensstämmelse med de av nämnde departementschef i samma statsrådsprotokoll förordade grunderna;

dels ock i enlighet härmed till ifrågavarande byggnadsarbeten i första etappen samt till bestridande av utgifter för uppgörande av detaljritningar, arbetsbeskrivningar m. m., ävensom till övriga i samband med dessa byggnadsarbeten stående administrationskostnader beviljat ett belopp av 11,626,984 kronor samt därav för budgetåret 1931/1932 såsom extra reservationsanslag anvisat 750,000 kronor.

Med anledning av vad i riksdagens nyssnämnda skrivelse anförts, tillsatte Kungl. Maj:t genom beslut den 3 juli 1931 en särskild byggnadskommitté.

Med skrivelse den 15 februari 1932 överlämnade nämnda kommitté i samband med framställning om anslag för budgetåret 1932/1933 till byggnader för karolinska sjukhuset m. m. ett förslag till generalplan för förläggningen å Norrbackaområdet av karolinska institutets samtliga kliniker, teoretiska institutioner och övriga inrättningar.

I enlighet med kommitténs i berörda skrivelse gjorda beräkningar föreslog Kungl. Maj:t genom proposition den 26 februari 1932, nr 154, riksdagen att av det till uppförande av byggnader för karolinska sjukhuset i Stockholm m. m. av 1931 års riksdag beviljade beloppet av 11,626,984 kronor för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 500,000 kronor.

I skrivelse den 21 maj 1932, nr 235, anmälde riksdagen, att riksdagen bifallit Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag.

Riksdagen anförde därvid bland annat följande:

Vad angår den i propositionen återgivna generalplanens innehåll, synes det riksdagen uteslutet, att riksdagen nu skulle på något sätt i detalj binda sig vid en användning av Norrbackaområdet, på sätt planen anger, även i fråga om kommande byggnadsetapper och karolinska institutet

närstående men till detsamma i egentlig mening ej hörande inrättningar. Den långa byggnadstiden kommer säkerligen att kräva åtskilliga förändringar. Emellertid vill riksdagen uttala önskvärddheten av att, i den mån ej ändamålsenligheten härigenom eftersättes, möjligheterna till en något starkare koncentration tagas under övervägande, särskilt beträffande de teoretiska institutionerna. Härigenom torde ej obetydliga kostnadsbesparingar kunna göras.

I skrivelse den 19 september 1931 anhöll byggnadskommittén, att det så kallade Norrbackaområdet inom Solna socken måtte ställas under kommitténs förvaltning ävensom de föreskrifter meddelas, som i anledning därav funnes erforderliga.

Sedan yttranden i ärendet avgivits av domänstyrelsen, statskontoret och riksräkenskapsverket, förordnade Kungl. Maj:t den 11 november 1932, att nämnda område skulle från och med den 1 januari 1933 överflyttas från domänstyrelsens till byggnadskommitténs förvaltning och statens domäners fond därvid nedskrivs med ett mot sagda fastigheters taxeringsvärde svarande belopp eller 277,000 kronor. Tillika förordnade Kungl. Maj:t, att de årliga inkomsterna från Solnaskogen skulle från och med den 1 januari 1933 tillsviðare och intill dess Kungl. Maj:t annorlunda bestämde av kommittén för statsverkets räkning insättas å statskontorets giroräkning för att av statskontoret uppdebiteras under inkomstiteln: Diverse inkomster.

Med skrivelse den 14 november 1932 har nu karolinska sjukhusets byggnadskommitté — jämlikt föreskrift i den för kommittén gällande instruktionen — gjort framställning rörande anslag för byggnadsarbetenas fortsättande under budgetåret 1933/1934 och därvid tillika avgivit berättelse om huru de för sjukhusets uppförande erforderliga arbetena fortskridit under budgetåret 1931/1932.

Kommittén har beräknat, att kostnaderna för dess verksamhet, fullföljd enligt i skrivelsen angivna riktlinjer, skulle, räknat från och med den 1 september 1931, vid utgången av budgetåret 1932/1933 uppgå till 1,487,210 kronor 70 öre.

För verksamheten under budgetåret 1933/1934 hava kostnaderna uppskattats till 3,030,000 kronor.

Till kommitténs förfogande hava hittills ställts tillhoppa 1,512,169 kronor 34 öre.

Då utgifterna till och med den 30 juni 1933 hava beräknats till 1,487,210 kronor, skulle vid nämnda tidpunkt av det anvisade medelsbeloppet återstå $(1,512,169:34 - 1,487,210:70) = 24,958$ kronor 64 öre.

För budgetåret 1933/1934 erfordras enligt ovan angivna beräkningar 3,030,000 kronor. Till täckande av detta belopp finns att tillgå behållningen å 24,958 kronor 64 öre. Således erfordras ytterligare 3,005,041 kronor 36 öre, som kommittén ansett sig böra utjämna till 3,000,000 kronor.

Beträffande kostnadsfördelningen hänvisas till följande sammanställning.

Bidragsgivare	Antal vård- platser	Beräknad vård- plats- kostnad kronor	Samman- lagt bidrag kronor	Andel av hela kostnaden %	Andel av det för bud- getåret 1933/1934 er- forderliga anslags- beloppet (3,000,000— 275,000) 2,725,000 kr.	
					kronor	avrundat till kronor
Stockholms stad	315	18,000	5,670,000	29.70	809,300	810,000
Stockholms läns landsting	110	17,000	1,870,000	9.79	266,800	270,000
Staten för vårdplatser	418	18,000	7,524,000	39.41	1,073,900	} 1,645,000
för kostnader utöver vid van- liga sjukhus gängse			4,028,000	21.10	575,000	
Summa	843		19,092,000	100.00	2,725,000	2,725,000
Konung Gustaf V:s jubileumsfond						275,000
					Summa kronor	3,000,000

Kommittén hemställer slutligen, att Kungl. Maj:t ville i proposition föreslå riksdagen att av det av 1931 års riksdag till uppförande av byggnader för karolinska sjukhuset i Stockholm m. m. beviljade beloppet av 11,626,984 kronor för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 1,645,000 kronor.

Departementschefen har slutligen omnämnt några framställningar, som hava samband med här förevarande fråga.

Hos Kungl. Maj:t har svenska nationalkommittén för de reumatiska sjukdomarnas bekämpande anhållit, att Kungl. Maj:t måtte uppdraga åt karolinska sjukhusets byggnadskommitté att låta undersöka möjligheterna för uppförande vid karolinska sjukhuset av en sjukavdelning för personer, som lede av reumatiska sjukdomar.

Vidare har byggnadskommittén uppgjort och till Kungl. Maj:t inkommit med utredning och förslag beträffande uppförande av psykiatrisk klinik vid karolinska sjukhuset redan under första etappen.

Båda nu omförmälda ärenden befinna sig fortfarande under utredning. Departementschefen har anfört bland annat:

»Det nu föreliggande förslaget avser att möjliggöra arbetenas fortsättande jämväl under budgetåret 1933/1934. Jag anser mig böra biträda det förslag härom, som av byggnadskommittén framlagts och som torde stå i överensstämmelse med riksdagens tidigare uttalanden.

Enligt byggnadskommitténs beräkningar, mot vilka jag icke funnit något att erinra, skulle för budgetåret 1933/1934 för ändamålet erfordras 1,645,000 kronor. I likhet med vad som föreslagits beträffande bestridande av kostnaderna för åtskilliga andra byggnadsföretag vill jag förorda, att detta belopp upptages bland utgifter för kapitalökning under rubriken 'Fonden för förslag till statsverket.'»

I en till utskottet ingiven, den 6 maj 1933 dagtecknad skrivelse har här- efter karolinska sjukhusets byggnadskommitté inkommit med förnyad framställning angående medelsbehovet för sjukhusets uppförande under budgetåret 1933/1934.

Av nämnda framställning, vilken som bilaga är fogad vid denna punkt och vartill utskottet här torde få hänvisa, framgår, att för fullföljande av byggnadsverksamheten under budgetåret 1933/1934 ett belopp av 1,114,000 kronor av statsmedel skulle vara tillräckligt i stället för tidigare beräk- nade 1,645,000 kronor.

Utskottet.

I likhet med departementschefen finner utskottet ett fullföljande av ka- rolinska sjukhusets utbyggnad under budgetåret 1933/1934 stå i överens- stämmelse med riksdagens tidigare beslut och tillstyrker alltså, att medel för ändamålet måtte anvisas jämväl för nästkommande budgetår.

I fråga om det belopp, som för denna tid må bliva erforderligt, innebär byggnadskommitténs i skrivelse den 6 maj 1933 framlagda beräkningar, att en minskning i förhållande till det vid en tidigare tidpunkt av kom- mittén beräknade beloppet med 531,000 kronor eller från 1,645,000 kronor till 1,114,000 kronor blivit möjlig.

Utskottet har icke funnit något att invända mot det av byggnadskom- mittén nu senast beräknade beloppet och tillstyrker därför anvisandet av 1,114,000 kronor för budgetåret 1933/1934.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts för- slag, av det till uppförande av byggnader för karo- linska sjukhuset i Stockholm m. m. av 1931 års riksdag beviljade beloppet av 11,626,984 kronor för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 1,114,000 kronor.

Bilaga till punkt 8.

*Karolinska sjukhusets byggnadskommitté
angående medelsbehovet för sjukhusets
uppförande under budgetåret 1933/1934.*

Till riksdagens särskilda utskott.

I statsverkspropositionen till årets riksdag har Kungl. Maj:t under rubriken »Fonden för förlag till statsverket» (Utgifter för kapitalökning. Bil. 4, punkt 10, sid. 24—42) föreslagit riksdagen att av det till uppförande av byggnader för Karolinska sjukhuset i Stockholm m. m. av 1931 års riksdag beviljade beloppet av 11,626,984 kronor för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 1,645,000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag grundar sig på en av Karolinska sjukhusets byggnadskommitté i skrivelse den 14 november 1932 gjord framställning i ämnet.

I sin skrivelse hade kommittén beräknat, att av de till sjukhusanläggningen hittills anvisade medel skulle vid utgången av innevarande budgetår återstå 24,958 kronor 64 öre, att byggnadsverksamheten under instundande budgetår skulle draga en kostnad av 3,030,000 kronor samt att det för sistnämnda budgetperiod erforderliga anslagsbeloppet 3,000,000 kronor skulle fördelas mellan de olika intressenterna i sjukhuset sålunda, att staten bidroge med 1,645,000 kronor, Stockholms stad med 810,000 kronor, Stockholms läns landsting med 270,000 kronor och Konung Gustaf V:s jubileumsfond med 275,000 kronor.

Det har emellertid numera visat sig sannolikt, att arbetena å sjukhuset under innevarande budgetår icke kunna komma till utförande i den omfattning, varmed kommittén i sin framställning räknat, samt att ej heller byggnadsverksamheten under tiden 1 juli 1933—30 juni 1934 lärer kunna bedrivas på sätt kommittén förut kalkylerat.

Dessa förhållanden grunda sig på flera omständigheter. I första hand vill kommittén framhålla, att utredningsarbetet visat sig innefatta ett flertal vidlyftiga och tidsödande spörsmål angående detaljutformningen av huvudkomplexet och dess förseende med sanitära och elektriska anläggningar, som måste lösas, innan arbetsritningarna definitivt utformas. Därtill kommer, att rådande förhållanden på arbetsmarknaden åstadkommit, att pågående entreprenadarbeten med schaktning och grävning för huvudkomplexet m. m. icke kunnat färdigställas inom därför avsedd tid och att i följd därav åtgärder för påbörjande av grundarbetet för huvudkomplexet ännu icke kunnat vidtagas.

Såvitt kommittén för närvarande kan överblicka situationen komma kostnaderna för dess verksamhet, räknat från och med den 1 september 1931, vid utgången av budgetåret 1932/1933 att uppgå till belopp, som framgår av följande uppställning.

För 1930 års sjukhuskommissions utredningar m. m. kronor		28,200: —
För generalplanen	»	22,363: —
För expropriation av nyttjanderätten till skjutbanan å Norrbackaområdet (134,706: 70—1,800)	»	132,906: 70
För administration: arvoden för ledamöter, tjänstemän, kontorsutgifter, utredningar o. d.	»	85,841: 24
För arkitekt, experter och kontroll	»	123,528: 39
För huvudkomplexet:		
byggnadskostnad:		
schaktning för grunden	»	237,000: —
För sysslomanskontoret:		
byggnadskostnad:		
schaktning för grunden	»	7,900: —
För yttre ledningar:		
vattenledningar	23,193: 94	
avloppsledningar	70,609: 44	
	»	93,803: 38
För spillvatten- och dagvattenavloppsledningar	»	57,500: —
För vägar utanför tomten	»	127,241: 76
För vägar inom tomten	»	90,572: 99
För tomtens iordningställande: omfattande terrasseringsarbeten, skogsröjningar, jordborrningar, avvägningar m. m.	»	32,016: 87
För anordnande av vaktmästarbostad	»	761: 27
För Konung Gustaf V:s jubileumsklinik	»	18,685: —

Summa kronor 1,058,320: 60

För budgetåret 1933/1934 har kommittén, under förutsättning att förhållandena å arbetsmarknaden därunder gestalta sig stabila, uppskattat kostnaderna för sin verksamhet till följande belopp:

För administration	kronor	60,000: —
För arkitekt, experter och kontroll	»	230,000: —
För huvudkomplexet:		
byggnadskostnad:		
schaktning och sprängning	35,000: —	
pålning	50,000: —	
grund och källarmurar	385,000: —	
påbörjande av murningsarbetet	800,000: —	» 1,270,000: —
För sysslomanskontoret:		
byggnadskostnad:		
grund och murningsarbetet		» 210,000: —
För Konung Gustaf V:s jubileumsklinik:		
byggnadskostnad:		
schaktning och sprängning	30,000: —	
grund och källarmurar	170,000: —	» 200,000: —
För ångpannehuset:		
byggnadskostnad:		
schaktning, sprängning och påbörjandet		
av grunden	60,000: —	
$\frac{1}{3}$ av kostnad för pannanläggningen	150,000: —	» 210,000: —
För kulvertar	»	50,000: —
För vatten-, avlopps- och elektriska ledningar inom		
tomten	»	100,000: —
För vägarbeten och terrasseringar huvudsakligen inom		
tomten	»	100,000: —
		Summa kronor 2,430,000: —

Då till kommitténs förfogande hittills ställts tillhoppa 1,512,169 kronor 34 öre och kostnaderna för kommitténs verksamhet till och med den 30 juni 1933 beräknats till 1,058,320 kronor 60 öre, skulle vid sistnämnda tidpunkt sålunda återstå ett icke förbrukat belopp av 453,848 kronor 74 öre.

Detta icke förbrukade belopp finnes att tillgå för täckande av kostnaderna under budgetåret 1933/1934 för sjukhusanläggningen. Då sagda kostnader beräknats till 2,430,000 kronor, erfordras sålunda ytterligare ett belopp av 1,976,151 kronor 26 öre eller i avrundat tal 2,000,000 kronor.

Det belopp, som i enlighet härmed behöver anskaffas för nästkommande budgetperiod, bör fördelas mellan deltagarna i sjukhusanläggningens uppförande, nämligen staten, Stockholms stad och Stockholms läns landsting samt Konung Gustaf V:s jubileumsfond.

Kostnaderna för Konung Gustaf V:s jubileumsklinik, till vilka jubileumsfonden skall bidra med halva beloppet, hava under ifrågakvarande budgetår beräknats uppgå till följande belopp:

För byggnadsarbeten	kronor	200,000: —
» kulvertar	»	33,500: —
» ledningar	»	26,500: —
» vägar	»	25,000: —
» administration, arkitekt, experter och kontroll	»	35,000: —
		Summa kronor 320,000: —

Jubileumsfonden skulle alltså för nästa budgetår bidra med hälften av denna summa, 320,000 kronor, eller med 160,000 kronor.

Sedan jubileumsfondens bidrag frånräknats det erforderliga beloppet 2,000,000 kronor, återstå 1,840,000 kronor att fördela mellan övriga parter.

I sin skrivelse den 14 november 1932 hade kommittén beräknat, att under byggnadstiden staden, landstinget och staten skulle i anslutning till de mellan dem träffade avtalen bidra till byggnadskostnaderna ungefär i följande proportion, staden med 29.70 procent, landstinget med 9.75 procent samt staten för vårdplatser med 39.41 procent och för kostnader utöver vid vanliga sjukhus gängse med 21.10 procent.

I enlighet med dessa beräkningsgrunder skall återstoden 1,840,000 kronor av det behövlige beloppet fördelas i avrundade tal å staden med 546,000 kronor, landstinget med 180,000 kronor samt staten med 725,400 kronor för vårdplatser och med 388,600 kronor för kostnader utöver vid vanliga sjukhus gängse eller tillhoppa 1,114,000 kronor.

Det för budgetåret 1933/1934 erforderliga anslagsbeloppet 2,000,000 kronor torde alltså böra fördelas mellan intressenterna i sjukhusföretaget på följande sätt:

Konung Gustaf V:s jubileumsfond	kronor	160,000: —
Stockholms stad	»	546,000: —
Stockholms läns landsting	»	180,000: —
Staten:		
för vårdplatser	725,400: —	
för kostnader utöver vid vanliga sjukhus		
gängse	388,600: —	» 1,114,000: —
		<hr/>
	Summa kronor	2,000,000: —

Det belopp, som i överensstämmelse härmed skulle behöva att av riksdagen anvisas, understiger med (1,645,000 — 1,114,000) 531,000 kronor det av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen äskade anslaget.

Under åberopande av vad sålunda anförts får kommittén vördsamt hemställa, att särskilda utskottet ville föreslå riksdagen att av det till uppförande av byggnader för Karolinska sjukhuset i Stockholm m. m. av 1931 års riksdag beviljade beloppet av 11,626,984 kronor för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 1,114,000 kronor.

Stockholm den 6 maj 1933.

Å kommitténs vägnar:

TH. BORELL.

Anders Tottie.

9:o) Nybyggnad för kanslilokaler m. m. för tekniska högskolan. Kungl. Maj:t har (Utgifter för kapitalökning, bil. 4, punkt 11) föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, till nybyggnad för kanslilokaler m. m. för tekniska högskolan för budgetåret 1933/1934 beräkna ett reservationsanslag av 478,500 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 3 februari 1933 dagtecknad proposition, nr 82, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen att till uppförande och inredning i huvudsaklig överensstämmelse med i ärendet företedda ritningar och kostnadsförslag av byggnad, inrymmande lokaler för tekniska högskolans kansli samt dess laboratorium för byggnadsstatik m. m., å högskolans område vid Valhallavägen i Stockholm för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag att utgå av lånemedel av 478,500 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till omförmälda statsrådsprotokoll.

Tekniska högskolans byggnadskomplex vid Valhallavägen i Stockholm har uppförts i olika etapper och är ännu ej fullbordat. Vissa av högskolans institutioner — däribland lokaler för rektorsexpedition och kansli — äro fortfarande inhysta i dess gamla lokaler vid Drottninggatan. Byggnadsstatiska laboratoriet och byggnadstekniska laboratoriet äro förlagda till komplexet vid Valhallavägen.

Med skrivelse den 9 september 1931 gjorde högskolans lärarkollegium framställning om anslag till uppförande av nybyggnad för laboratorium för byggnadsstatik och för högskolans kansli m. m. Kollegiet anförde i denna skrivelse bland annat följande:

Redan i tidigare riksdagspetita hava framställningar gjorts rörande utförande av en särskild, gemensam byggnad för byggnadsstatiskt och byggnadstekniskt laboratorium. Lokaler för styrelse, lärarkollegium, rektor, sekreterare, kamrerare och kanslipersonal finnas för närvarande inrymda i byggnaderna vid Drottninggatan. En förflyttning av kansliet m. m. från de nuvarande lokalerna får anses som en tvingande nödvändighet, och det är då naturligt, att erforderligt utrymme beredes i en nybyggnad vid Valhallavägen.

I byggnaden har även föreslagits tre vaktmästarebostäder, av vilka *en* avsetts för en kanslivaktmästare och *två* för laboratorievaktmästare.

För tillgodoseende av här framställda krav har professor E. Lallerstedt på anmodan utfört ett förslag till en byggnad vid Valhallavägen såsom pendang till högskolans biblioteksbyggnad. Förslaget innefattar 10 stycken på kartong uppklistrade ritningar, daterade augusti 1931 samt därtill hörande kostnadsberäkning, slutande å 478,500 kronor.

För kansli lokalerna komma de nuvarande möblerna och övrig utrustning att till större delen kunna direkt användas. För nyanskaffning av möbler torde ett anslag av högst 10,000 kronor vara erforderligt. Framställning härom kommer att göras, sedan erforderligt byggnadsanslag blivit beviljat.

För flyttning av och utrustning för det byggnadsstatiska laboratoriet kan beräknas en kostnad av högst 2,000 kronor. Framställning i detta avseende kommer att göras då så erfordras.

Lärarkollegiet hemställde, att Kungl. Maj:t täcktes i proposition till 1932 års riksdag föreslå, att i högskolans stat för budgetåret 1932/1933

mätte upptagas ett belopp av 200,000 kronor samt under budgetåret 1933/1934 resten eller 278,500 kronor för uppförande av byggnad för kansli m. m. samt för laboratorium för byggnadsstatik i huvudsaklig överensstämmelse med de av professor E. Lallerstedt i augusti 1931 utförda ritningarna.

Kollegiet åberopade i övrigt en av professor C. Forssell upprättad beskrivning över förslaget till laboratorium för byggnadsstatik. I denna beskrivning beräknas kostnaderna för möbler och utrustning till 20,000 kronor, vartill komme kostnader för flyttning och uppmontering av befintlig utrustning med omkring 2,000 kronor, d. v. s. sammanlagt 22,000 kronor.

Framställningen, som tillstyrkts av högskolans styrelse och byggnadsstyrelsen, föranledde icke något Kungl. Maj:ts förslag till 1932 års riksdag.

I högskolans petita till 1933 års riksdag har högskolans lärarkollegium berört frågan och därvid bland annat anfört, att ett starkt behov av ifrågavarande nybyggnad fortfarande föreläge.

I betänkande den 25 oktober 1932 med plan för statens byggnadsverksamhet under närmast kommande tioårsperiod har statens organisationsnämnd rörande denna byggnadsfråga anfört bland annat följande:

Organisationsnämnden anser, att den föreslagna nybyggnaden bör komma till stånd under tioårsperioden och upptager kostnadsbeloppet fördelat på budgetåren 1937/1938 och 1938/1939 med 200,000 kronor på det förra och 278,500 kronor på det senare budgetåret.

Byggnadsstyrelsen har ej något att invända mot den av statens organisationsnämnd föreslagna fördelningen av anslaget på två budgetår men framhåller samtidigt, att byggnadsföretaget icke vore mera omfattande än att det med fördel skulle kunna genomföras under loppet av ett år.

Departementschefen har anfört:

»Behovet av en nybyggnad, inrymmande lokaler för tekniska högskolans kansli och dess byggnadsstatiska laboratorium m. m., synes vara väl vitsordat. Jag anser mig därför böra förorda, att den föreslagna nybyggnaden redan nu kommer till utförande i huvudsaklig överensstämmelse med företedda ritningar och med den placering, som i framställningen föreslagits. Då byggnadsföretaget synes kunna genomföras under loppet av ett år, torde lämpligen hela det erforderliga beloppet — 478,500 kronor — böra anvisas för budgetåret 1933/1934. I detta belopp ingå jämväl 7,500 kronor för inredning av det nuvarande byggnadsstatiska laboratoriets lokaler för byggnadstekniska institutionens räkning.

Såsom framgår av den lämnade redogörelsen, beräknas vissa medel komma att bli erforderliga för anskaffning av möbler och utrustning m. m. för de nya lokalerna. Summan anges till sammanlagt 34,000 kronor. I den mån besparingar uppkomma å byggnadsanslaget, torde dessa i första hand böra användas för nu berörda ändamål. I övrigt lä-

rer framställning härom, sedan byggnaden fullbordats, böra göras till riksdagen.

Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att pröva, huruvida, med hänsyn till rådande arbetslöshet, närmare bestämmelser rörande arbetets utförande böra föreskrivas.»

Utskottet. Utskottet vill erinra, att statens organisationsnämnd i sitt betänkande den 25 oktober 1932 med plan för statens byggnadsverksamhet under närmast kommande tioårsperiod ansett, att den här föreslagna nybyggnaden borde komma till stånd under tioårsperioden samt upptagit kostnadsbeloppet fördelat på budgetåren 1937/1938 och 1938/1939 med 200,000 kronor på det förra och 278,500 kronor på det senare budgetåret.

Angelägenhetsgraden av här förevarande byggnadsarbete har således nyligen blivit prövad i ett större sammanhang. Den föreslagna nybyggnaden har därvid i jämförelse med andra angelägna statliga byggnadsföretag ansetts utan större olägenheter kunna anstå ännu några år.

På grund av nu anförda skäl har utskottet ansett sig böra avstyrka, att förevarande byggnadsföretag kommer till utförande redan under budgetåret 1933/1934.

I anslutning härtill hemställer utskottet,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition icke må
av riksdagen bifallas.

10:o) Ändrings- och reparationsarbeten å seminariebyggnaderna i Skara. Kungl. Maj:t har (Utgifter för kapitalökning, bil. 4, punkt 12) föreslagit riksdagen att till ändrings- och reparationsarbeten för iordningställande av folkskoleseminariets i Skara byggnader till lokaler för småskoleseminarium för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 75,000 kronor.

Med anledning av ett därom av Kungl. Maj:t i proposition nr 143 till 1932 års riksdag framlagt förslag har riksdagen beslutat, att ett småskoleseminarium, inrättat såsom dubbelseminarium, skall förläggas till Skara. Såsom framgår av nämnda proposition (sid. 119 f.), hade kostnaderna för förändring av det numera nedlagda folkskoleseminariets i nämnda stad byggnader till lämpliga lokaler för småskoleseminariet beräknats till omkring 125,000 kronor. Då bidrag av Skaraborgs läns landsting och av Skara stad vore att påräkna med sammanlagt 50,000 kronor, skulle statens kostnader härför stanna vid omkring 75,000 kronor.

I sitt den 25 oktober 1932 avgivna betänkande med plan för statens byggnadsverksamhet under närmast kommande tioårsperiod har statens organisationsnämnd beträffande småskoleseminariet i Skara anför, att nämnden funne sagda belopp, 75,000 kronor, för ifrågavarande småskoleseminarium böra i byggnadsplanen upptagas under budgetåret 1933/1934.

Byggnadsstyrelsen har anfört bland annat följande:

Förslaget avsåg i huvudsak, utom vissa ändrings- och reparationsarbeten inom de befintliga byggnaderna, uppförandet av en tillbyggnad till gymnastikhuset, vilken skulle inrymma skolkök med matsal, en specialsalsal samt lokal för träslöjd. Efter att i frågan hava samrått med skolöverstyrelsen, som under hand framhållit önskvärdheten av att här avsedda arbeten med det snaraste komma till utförande, får byggnadsstyrelsen tillstyrka vad organisationsnämnden föreslagit.

Skolöverstyrelsen har ävenledes avgivit yttrande i ärendet och därvid — under framhållande att förenämnda ändrings- och reparationsarbeten måste anses vara av synnerligen trängande natur — hemställt om anvisande av 75,000 kronor för ändamålet för nästkommande budgetår.

Departementschefen har, i enlighet med det framlagda förslaget, tillstyrkt ett anslag för ändamålet av 75,000 kronor.

Utskottet har funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag om utförande under budgetåret 1933/1934 av här ifrågavarande ändrings- och reparationsarbeten. Mot det för ändamålet beräknade beloppet, 75,000 kronor, har utskottet icke funnit något att erinra.

Utskottet.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må till ändrings- och reparationsarbeten för iordningställande av folkskoleseminariets i Skara byggnader till lokaler för småskoleseminarium för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 75,000 kronor.

11:o) **Ombyggnads- och reparationsarbeten å seminariebyggnaden i Strängnäs.** Kungl. Maj:t har (Utgifter för kapitalökning, bil. 4, punkt 13) föreslagit riksdagen att till ombyggnads- och reparationsarbeten för iordningställande av folkskoleseminariets i Strängnäs byggnad till lokaler för småskoleseminarium för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 65,800 kronor.

Enligt därom av Kungl. Maj:t i proposition nr 143 till 1932 års riksdag framlagt förslag har riksdagen beslutat, att ett småskoleseminarium, inrättat såsom dubbelseminarium, skall förläggas till Strängnäs. Såsom framgår av nämnda proposition (sid. 101, 119 f.) hade kostnaderna för förändring av det numera nedlagda folkskoleseminariets i nämnda stad byggnad till lämpliga lokaler för småskoleseminariet av byggnadsstyrelsen beräknats till 98,800 kronor, vilket belopp emellertid ansetts kunna minskas med 33,000 kronor till 65,800 kronor, om med inläggandet av en ifrågasatt värmeledning finge anstå åtminstone tills vidare.

I sitt den 25 oktober 1932 avgivna betänkande med plan för statens byggnadsverksamhet under närmast kommande tioårsperiod har statens orga-

nisationsnämnd beträffande småskoleseminariet i Strängnäs anført, att nämnden funne ifrågavarande kostnader, 65,800 kronor, för seminariet böra upptagas i byggnadsplanen under budgetåret 1934/1935.

Byggnadsstyrelsen har anført, att enligt förslaget de viktigaste förändringarna inom byggnaden vore anordnandet av skolkök, badrum, gymnastiksal, lärarinnerum och överspelningsrum.

Departementschefen har i enlighet med de framlagda beräkningarna tillstyrkt ett anslag för ändamålet av 65,800 kronor.

Utskottet.

Utskottet har funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag om utförande under budgetåret 1933/1934 av här ifrågavarande ombyggnads- och reparationsarbeten. Mot det för ändamålet beräknade beloppet, 65,800 kronor, har utskottet icke funnit något att erinra.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må till ombyggnads- och reparationsarbeten för iordningställande av folkskoleseminariets i Strängnäs byggnad till lokaler för småskoleseminarium för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 65,800 kronor.

Stockholm den 6 juni 1933.

På särskilda utskottets vägnar:

FELIX HAMRIN.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sigfrid Hansson, Johansson* i Fredrikslund, *von Stockenström, Björnsson, Sederholm, Sam Larsson, Lindström, Pauli, Nilsson* i Gränebo, *Forsslund, Gustafson* i Domö och *Nylander* samt

från andra kammaren: herrar *Hamrin, Jansson* i Falun, *Lindman, Lindqvist, Olsson* i Kullenbergstorp, *Fast, Nilsson* i Landeryd, *Olsson* i Gävle, *Pehrsson* i Bramstorp, *Andersson* i Tungalsta, *Lindmark* och *Andersson* i Malmö;

med undantag därav att

i behandlingen av punkten 2 deltagit herr *Borell* i stället för herr *Sederholm*, samt i behandlingen av punkterna 7 och 8 deltagit herr *Brännberg* i stället för herr *Fast*.

Reservationer:

vid punkt 2 (uppförande av en magasinsbyggnad för etnografiska museet) av herr *Pauli*, som ansett, att utskottets utlåtande och förslag bort hava följande lydelse:

»De förhållanden ifråga om såväl utställnings- som studie- och magasinslokaler, under vilka etnografiska museet för närvarande arbetar, äro skäli-

gen otillfredsställande. Genom det nu till utförande föreslagna magasinet, vilket avsetts att dels härbärgera en del av museets på skilda ställen i huvudstaden förvarade samlingar, dels ock tjänstgöra såsom studiemagasin, torde enligt utskottets uppfattning åtskilliga av de svåraste olägenheterna bliva undanröjda.

Utskottet tillstyrker fördenskull, att det ifrågasvarande byggnadsföretaget må komma till utförande under budgetåret 1933/1934. Mot de framlagda ritningarna och kostnadsberäkningarna har utskottet icke funnit något att erinra. Utskottet utgår dock från att åtgärder vidtagas för att under arbetets gång i görligaste mån nedbringa kostnaderna.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må till uppförande av en magasinsbyggnad för etnografiska museet i huvudsaklig överensstämmelse med av vetenskapsakademien i skrivelse den 27 augusti 1931 framlagt, av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 2 januari 1933 återgivet förslag för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 160,000 kronor.»

vid punkt 7 (om- och tillbyggnadsarbeten vid universitetsbiblioteket i Lund) av herrar *Sigfrid Hansson, Björnsson, Sam Larsson, Lindström, Pauli, Forslund, Jansson* i Falun, *Lindqvist, Fast, Olsson* i Gävle, *Andersson* i Tungelsta och *Andersson* i Malmö, vilka ansett, att utskottets utlåtande och förslag bort hava följande lydelse:

»Av utredningen i ärendet finner utskottet framgå, att en utvidgning av universitetsbibliotekets i Lund byggnad är med det snaraste påkallad, då bristen på utrymme såväl i fråga om bokmagasin som studie- och forskningslokaler sedan länge gjort sig kännbar och under senare tid blivit alltmera bekymmersam. Med hänsyn härtill finner sig utskottet böra tillstyrka förslaget om anvisande av medel för att möjliggöra igångsättandet av här förevarande byggnadsföretag redan under budgetåret 1933/1934.

Det framlagda förslaget synes på ett praktiskt och ekonomiskt sätt tillgodose universitetsbibliotekets utvidgningsbehov för avsevärd tid framåt. Utskottet anser sig därför böra tillstyrka, att arbetena må komma till utförande i huvudsaklig överensstämmelse med nämnda förslag.

Mot det för byggnadsarbetena beräknade beloppet, 400,000 kronor, har utskottet icke funnit något att erinra. I likhet med organisationsnämnden håller emellertid utskottet före, att detta belopp torde böra fördelas på två år med 200,000 kronor på vardera. Utskottet tillstyrker alltså, att sistnämnda belopp, 200,000 kronor, må anvisas för budgetåret 1933/1934.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, till om- och tillbyggnadsarbeten vid universitetsbiblioteket i Lund i huvudsaklig överensstämmelse med ett av arkitekten Ä. Noreen uppgjort förslag bevilja ett belopp av 400,000 kronor samt därav för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.»

vid punkt 9 (nybyggnad för kanslilokaler m. m. för tekniska högskolan) av herrar *Björnsson* och *Pauli*, vilka ansett, att utskottets utlåtande och förslag bort hava följande lydelse:

»Av den i ärendet förebragta utredningen har utskottet funnit behovet av den ifrågasatta nybyggnaden för tekniska högskolan vara fullt bestyrkt. Utskottet vill här särskilt erinra dels om de olägenheter, som måste vara förknippade med kanslilokalernas förläggning till de gamla lokalerna vid Drottninggatan, dit endast en mindre del av professorer och studerande hava sitt arbete förlagt, dels ock om det ej oväsentligt ökade behov av lokaler av olika slag, som är en ofrånkomlig följd av det utav 1932 års riksdag fattade beslutet om lantmäteriuundervisningens inorganiserande i tekniska högskolan.

I likhet med departementschefen vill utskottet förorda, att den föreslagna nybyggnaden redan nu kommer till utförande i huvudsaklig överensstämmelse med det framlagda förslaget. Detta synes utskottet motiverat med hänsyn såväl till det trängande behovet för högskolan av ökade lokaler som till önskvärdheten att bereda ökade arbetstillfällen.

Mot det för byggnadsföretagets genomförande beräknade beloppet, 478,500 kronor, vari ingå 7,500 kronor för inredning av det nuvarande byggnadsstatiska laboratoriets lokaler för byggnadstekniska institutionens räkning, har utskottet icke funnit något att erinra. Ej heller har utskottet något att invända mot vad departementschefen anfört därom att, i den mån besparingar uppkomma å byggnadsanslaget, dessa i första hand torde böra användas för bestridande av vissa till 34,000 kronor beräknade kostnader för anskaffning av möbler och utrustning m. m. för de nya lokalerna.

Vad härefter beträffar det belopp, som må bliva erforderligt för budgetåret 1933/1934, har utskottet, med hänsyn tagen till den tid, som kan beräknas komma att förflyta, innan här förevarande byggnadsarbete kan taga sin början, funnit en summa av 200,000 kronor kunna antagas bliva tillräcklig.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, till uppförande och inredning i huvudsaklig

överensstämmelse med i ärendet företedda ritningar och kostnadsförslag av byggnad, inrymmande lokaler för tekniska högskolans kansli samt dess laboratorium för byggnadsstatik m. m., å högskolans område vid Valhallavägen i Stockholm bevilja ett belopp av 478,500 kronor samt därav för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.»
